

REVISTA PEDAGOGICĂ

Nu este mărire fără
virtute; dar nici vir-
tute fără lumină. Decî
lumină înainte de tote.

Națiunea că mai mare
este aceea care are cele
mai multe școle.
Școala este arma viito-
rului.

Familia și școala trebun
să lucreze împreună la e-
ducația copiilor.
Scopul principal al edu-
cației este formarea carac-
terelor energice și morale.
Educația și ajunge scop-
ul prin ajutorul instruc-
țiunii.

INȘTIINȚĂRI

I Oricine face cinci abonați, primește abonamentul celui de al cincilea abonat.

II Cine vrea să se aboneze n'are de cât să scrie administrației.

III Orc  privește Redacția și Administrația revistei se va adresa la subsemnatul.

ENIŪ-BĂLTEANU

București, Calea Moșilor 138

EXAMENUL UNEI CLASE DE MODEL

Domnule Redactor,

Dorind de mult să văz un examen făcut de un institutor absolvent al școlăii normale de institutori, la 14 a. l. c. m'am presintat la școala de aplicație a școlăii normale de institutori din București, unde știam că se ține examen cu clasa I primară. Știind din experiență că clasa I este cea mai grea pentru institutori, eram curios cum D. N. Nicolaescu, institutorul acelei clase, avea să ne presinte examenul cu școlarii săi. Am asistat întreaga zi la examen.

Și cu adevărat m'am convins, că acest examen corespunde tuturor cerințelor pedagogice. Institutatorul grupase cunoștințele generale ale școlarii, în întrebările sale, cari sburau ca fulgerul în toate părțile; școlarii erau ținuți în atențiune încordată, erau liniștiți, erau veseli, văzându-și părinții și fiind siguri că vor ști răspunde. Nici nu simțiam până se sfârșia o oră; întrebări, răspunsuri, mici recitări potrivite, ce curgeau una din alta; cântece scurte, de câte o strofă și câte-va mișcări gimnastice, când copii păreau obosiți, variau cu o adevărată măestrie.

Școlarii citeau la înțeles expresiv, erau cestionăți asupra înțelesului cuvintelor, socotiau sigur, ușor și iute; scriau și desemnau — cu precisiunea posibilă de la niște începători. — Iată aci o schiță a acestui examen minunat; dar mai întâi o mică observațiune.

La școala de aplicație de pe lângă școala de institutori examenul durează o zi pentru fie-care clasă; anume: clasa I-a în ziua de 14 Iunie, clasa II-a la 15, a III-a la 16 și a IV-a la 17 Iunie. Această arangiere s'a făcut ast-fel, pentru ca elevii absolvenți ai școlăii de institutori să asiste împreună cu corpul didactic al acelei

școale și să constate progresul elevilor la studiu; iar la viitorul an școlar, având a continua cu elevii, instructorii respectivi să fie în curent cu cele ce s'au predat în clasa precedentă.

În clasa I-a secția B examenul s'a ținut de la 8—11 a. m. și secția A de la 2—4 p. m.; obiectele au fost ast-fel distribuite pe ore:

8—9 Recitări, Religia.

9—10 Aritmetica.

10—11 Invățămîntul real, Desemn și Citirea.

2—3 Recitări, Conversație religioasă, Citirea, Scrierea.

3—4 Aritmetica (calcul oral și înseris).

Examenul s'a început la ora 8 prin rugăciunea obișnuită. Pe baza unui tablou de intuiție, care reprezenta orașul și școala, s'a conversat despre școală: Pentru ce vin copii la școală? S'au recitat poeziile; «Copilul și Cartea»¹, «Copilul leneș»². La 8 și 30 minute s'a cântat «Școlarul»³. Trecându-se la al doilea cerc de intuiție (casa părintească) s'a vorbit despre *părinți*, raporturile fiilor cu părinții și s'a recitat poezioara «Iubirea fiilor către părinți»⁴. Pe baza aceasta s'a început examenul din religie: Despre D-zeu, rugăciunea «Tatăl nostru», Iosif și frații săi, nașterea mântuitorului. La sfârșitul orei s'a cântat «Sfinte D-zeule». Apoi copii au făcut o pauză de 10 minute, în care au executat prin curte mișcări gimnastice sub conducerea unui normalist absolvent.

În ora a doua (9—10, aritmetica) s'au rezolvat probleme practice din cele 4 operațiuni cu numere întregi, în cercul numerilor de la 1—100 mai întâi oral o jumătate de oră. După o mică pauză cu cântări s'au re-

¹ Abecedar B. Constantinescu.

² Idem.

³ Musica de G. Mugur.

⁴ Abecedar B. Constandinescu.

solvat probleme înscris cealaltă jumătate de oră. La două tabele calculau doi elevi.

La ora 10 s'a făcut o pauză de 15 minute, ca și cea de la ora 9; după care s'a trecut la învățămîntul real. Pe baza unui tablou de intuițiune (peața), care înfățișează o comunitate de viață, s'a conversat despre piață (târg). Și în legătură cu aceasta s'a citit din carte bucățile de citire Orașul, «Oaia, Boul și Vaca» și Bivolul. La finele oareii s'a desemnat o cruce și o fereastră prin doi școlarii la cele două table.

La ora 11, sfârșindu-se examenul secției B. D-I V. Gr. Borgovan ține elevilor o cuvîntare de ocazie. D-sa dă sfaturi, cum să se poarte elevii pe timpul vacanței.

Părinții de ai școlarii au asistat în mare număr la acest examen.

Examenul secției A. s'a început la 2 $\frac{1}{2}$ oare d. p. ca și al secției B cu rugăciunea obicinuită. Arătându-se tabloul de intuițiune «Școala» se conversează despre școală, se recită poesia «Copilul și cartea» și apoi se cântă.

Se vorbește despre părinți, raporturile fiilor cu părinții și despre Dumnezeu, rugăciune recitându-se «Rugăciunea de seară»¹, «Rugăciunea către îngerul păzitor». Această rugăciune s'a cântat. Cu ea se încheie o jumătate de oră.

Din «Citire» și «Scriere» s'a citit din Abecedarul de B. Constantinescu și s'a scris propozițiunea «Eú sunt școlar» pe tăblițe. Elevii au schimbat apoi unul cu altul tăblițele și fie-care a citit scrisul vecinului, corectându-se reciproc greșalele. La 3 $\frac{1}{2}$ s'a făcut pauză de 10 minute cu mișcări gimnastice în curtea școlii.

După intrarea în clasă s'a început Aritmetica cu nu-

¹ Abecedar B. Constantinescu.

mărarea până la 100 înainte și înapoi din 2 în 2, din 5 în 5, 10 în 10, după care s'a au rezolvit probleme practice mai întâi oral în prima jumătate de oră de la 3 și apoi în scris.

La orele 4 $\frac{1}{2}$ într'o cuvîntare de ocazie, D. V. Gr. Borgovan declară anul școlar terminat și dă elevilor sfaturî de purtare pe timpul vacanței.

M'am îndepărtat cu impresiunea plăcută și cu dorința de a vedea cât mai curînd făcîndu-se examenele noastre pe tot locul în modul acesta. **Un oaspe.**

SOLEMNITATEA ÎNCHEERII ANULUI ȘCOLAR *)

Solemnitatea închierii anului școlar la școala primară de aplicație de pe lângă Școala Normală de Instructori, s'a făcut prin autorisare ministerială în localul acestei școale, Duminică în 23 Iunie — după programa aceasta : I. La 8 oare serviciul divin. II.. la 9 oare școlarii și institutorii întonară un cor de ocazie. III. Discursul directorului IV. Incoronarea premiaților și citirea situațiunii școlare de finele anului.

Eată micul discurs rostit cu această ocazie :

*Iubiți Școlari,
Onorabil Public,*

Eată-ne în sfârșit mai pe urmă în anul acesta școlar — adunați împreună — școlari și profesori ! Și fiind-că azi este zi de serbătoare mare pentru școala noastră, ne vedem înconjurați și de părinții voștri, iubiți școlari.

*) Aă fost de față aproape toți părinții școlarilor, printre cari notăm pe d. C. I. Petrescu, secretarul M. S. Regelui, cu on. d-sale soție. D-sa ne-a exoperat coroanele pentru premianți, pentru care interes viu primească și aci mulțumirile noastre.

Și pentru ce această serbătoare ? Astă-zî școlari și părinți de o potrivă așteaptă de la noi, profesorii, ca să vă spunem judecata isprăviilor voastre dintr'un an de zile. Venim dar a vă face această dare de seamăcu bucurie și mulțumire sufletească, fiind-că într'adevăr, aproape toți școlarii noștri și-au făcut pre deplin datoria. Drept este că am avut foarte puțini școlari ; dar această împrejurare a fost dictată de localul școalei noastre. Onor Minister, pătruns de marea trebuință a acestei școale de băeți, ne-a instalat la începutul anului școlar în acest local cu încăperi foarte micuțe, în cât abia am putut să primim 96 de școlari în toate 4 clasele : 41, în clasa I, 21 în cl. II, 18 în cl. III și 16 în cl. IV.

Lucru puțin, dar cu adevărat bun, pentru că aproape toți școlarii noștri au făcut progres frumos în învățatură și purtare bună.

Unii dintre școlarii noștri însă s'au destins în mod deosebit și la una și la alta. Aceștia sunt *premiații școalei noastre*.

(Aci se chiamă premiații).

V'am premiat, iubiți școlari, nu pentru a vă resplăti diligența și buna voastră purtare, căci voi n'ați făcut altce-va, de cât v'ați împlinit datoria de școlari cu minte. V'am premiat mai mult, ca să dovedim prin aceste premii, că suntem foarte mulțumiți de isprăviile voastre ; v'am premiat, ca să vă siliți și pe viitor a fi tot mai cu minte, tot mai buni ; V'am premiat, ca să îndemnăm și pe cei cari au rămas mai pe urmă să se silească a vă ajunge pe această cale bună.

(Aci se citește situația claselor).

Precum se vede aproape toți școlarii noștri trec înainte cu câte o clasă. Numai în clasa I avem 4 repetenți : copii mai ales străini, cari nu știaū bine limba română când începură școala, și pe unul — român — bolnăvi-

cios. In cl. III trei corigenți: 2 cari au ̄absentat mai mult de la școală și unul asemenea bolnăvicios.

Eată de ce ziceam, că ziua de azi este o adevărată zi de bucurie pentru noi. Decî cuvine-se să ne arătăm mulțumitorî tuturor acelora, cari ni-au ajutat in munca noastră de un an.

După ce am mulțumit lui D-zeu in s. biserică, lui D-zeu, care ne-au dat sănătate de am putut învăța, mulțumim și părinților celor bunî, cari v'au trimis regulat la școală.

Mulțumim și d-lor institutori, cari cu zel și diligență și-au implinit misiunea de educatori și învățatori, arătându-vă cu cuvintul și cu fapta, cum este de a se in-trebuința timpul de școală.

Mulțumim Onorabilului Minister, care ne-a pus la îndemână toate mijloacele, in cât am putut să vă învățăm după priceperea și puterile voastre.

Și acuma cel de pe urmă cuvint vi-l spun vouă, iubiților școlari. Nu uitați de tot peste vacanțe de căr-ticelele voastre; in fie-care zi să citiți câte o pagină și să scrieți câte o față in caetele voastre; se faceți după căr-ticelele voastre câte o problemă din socoteală; și mai ales cei trei corigenți din cl. III, siliți-vă să puteți și voi la Septembrie trece examenul din studiile, la care n'ați luat note de trecere. La 1 Septembrie ne vom in-tâlni la școala «Petrachi Poenar», unde trebuie să ne mutăm încă in vacanța aceasta.

Voi, cari isprăviți școala, adică cl. IV, bine este să nu uitați nici o-dată, ce ați învățat la noi, decî din când in când, măcar in zile de serbători, mai repetați lu-crurile învățate, că vor prinde mult bine in viață la meșteșugurile, ce veți învăța. Cu toții însă să ascultați de părinții voștri, să iubiți pe toți oamenii fără deosebire, să fiți tot mai cu minte!

Aș vrea să vă puneți la inimă aceste cuvinte, pentru

că atunci crescând tot mai mari cu vârsta, veți fi tot mai cu minte, veți face bucurie mare părinților voștri, și când veți fi mari, ca și noi — părinții și învățătorii voștri — veți putea și voi la rându vostru, să fiți cu toții bine, cu toții fericiți spre binele vostru și al patriei noastre iubite.

Trăiască România !

Trăiască M. M. Sale Regele și Regina !

Trăiască Alteța Sa Principele Moștenitor !

V. Gr. Borgovan

CURSUL DE LUCRU MANUAL DE LA MALINI

Cititorii revistei noastre știu că în luna August trecut s'aŭ ținut în țară doă prime cursuri de lucru manual : unul la Brăila și altul la Mălini în județul Suceava, ambele autorizate de ministerul instrucțiunii.

Despre cel d'întâiu am dat, la timp, relații detaliate. Acum a venit rândul celui de pe urmă, adevăratului «prim curs de lucru manual».

I. PREGĂTIRILE¹

Mai întâiu trebuie să amintim că D-l S. Ionescu, revisorul școlar de Suceava, sub a căruia direcțiune a fost pus acest curs, a urmat doă cursuri de asemenea natură în Elveția, la Zürich, unde a deprins tâmplăria școlară și cartonagiul, și la Fribourg, unde a urmat sculptura școlară și noțiunile de modelarea sirmei.

De cinci ani de când D-sa se străduiește a propaga această nouă ramură de învățămînt.

¹ Am împărțit subiectul în trei părți : 1. Pregătirile ; 2. La lucru și 3. Resultatele dobândite.

O norocoasă întâmplare a făcut ca D-l Ionescu să fie revisor școlar tocmai în județul Suceava unde dă de puternicul sprijinitor al școlăii, de puternicul propagator al binelui obștesc, de D-l I. Kalinderu, administratorul Domeniului Coroanei, cu care se pune în înțelegere asupra posibilității introducerii învățămîntului manual, mai întâiu în școlăile de băeți de pe Domeniul Coroanei.

D-l I. Kalinderu însuși a fost primul care i-a făcut propunerea.

La începutul anului școlar 1889-90 se hotărî înființarea de ateliere de dogărie pe lângă școlăile din Mălină și Găinești și de dulgherie și strug, pe lângă cele din Borca, Fărcașa și Mădeiu. Se angajară maestri, cari să inițieze pe învățatori, se procurară unelte și lucrul începu.

La 25 Maiu 1890 revisorul școlar trimite d-lui Kalinderu următoarea adresă No. 269.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Domnule Administrator,

În luna espirată inspectând școlăile din plasa Muntele, m'am interesat mult spre a mă convinge de ceia-ce s'a făcut în atelierele de dulgherie și strug de pe lângă școlăile din Borca, Madeiu și Fărcașa, cum și la ce ne-am putea aștepta și am constatat că:

La Borca s'a lucrat 48 zile, în care timp s'au confecționat următoarele obiecte : 4 scaune, 4 mese, 1 le-gănaș, 1 dulap pentru instrumente, 1 scăunel, 1 măn-gălău, 1 dulăpaș, 1 cărucior, 1 lădiță și 1 virtelniță;

La Mădeiu se lucrăse numai 8 zile și la Fărcașa 6 zile.

Nu numai numărul obiectelor confecționate ci și calitatea lor ne dovedește că învățatorii ca și școlarii au stărut să se folosească bine în acest scurt timp; dar pe de o parte lipsa de instrumente îndestulătoare, căci cele ce sunt se transportă de la o școală la alta, iar pe de alta lipsa de timp ne fac să bănuim că, după

plecarea maestrului, învățătorii nu vor putea conduce cum se cuvine atelierele. Dacă — pentru dogărie, — care e mult mai simplă, s'a lucrat câte 60 zile de școală sub direcția meșterilor, negreșit că dulgheria nu va putea fi însușită numai în 18 zile de lucru.

Nu mai vorbesc de strug, care e condamnabil în toate privințele. Cei mai mari elevi nu-l pot urni, ne-cum să mai lucreze ținând mâna și ochiul fix asupra obiectului pe care îl aŭ în lucru. Pentru învățători și absolvenți însă, strugul le procură una din cele mai plăcute ocupațiuni.

Așa fiind, ca să avem o bună reușită sunt de părere, Domnule Administrator, ca :

a) La începutul fie-cărui an școlar să se reangajeze meșterul ca să predea încă câte 42 zile de școală, stând în tot acel timp în permanență ; iar nu să se mute în fie-care săptămână de la o școală la alta ;

b) Să se completeze instrumentele la fie-care atelier.

Bine-voiți, Vă rog, Domnule Administrator, a primi etc. etc.

(ss) Revizor, **S. Ionescu**

Concluziunile adresei fură aprobate și acum lucrul merge bine. La Mălini și Găinești rezultatul a fost că nu numai învățătorii, ci și școlarii aŭ deprins destul de bine dogăria, care acum se lucrează la școlarele din : Mălini, Găinești, Drânceni, Fărcașa, Borca, Mădeiu, Brosceni și Baia.

Pe la începutul anului 1890 d-l Ionescu vine în București și, în lipsă de Ministru titular la instrucțiune, cere de la d-l Secretar General autorisația și mijloace pentru ținerea unui curs de lucru manual. Autorisația i-se dă ; mijloacele însă nu, *ne-fiind fond*.

D-sa aleargă atunci la d-l I. Kalinderu, căruia-i es-pune foloasele ce ar aduce învățămintului un asemenea

curs și de și, — cum am aflat — nici în bugetul admin. Domen. Coroanei nu figura un asemenea fond, — D-sa nu ezită a promite că va da tot sprijinul posibil unui asemenea curs.

Intors la Fălțiceni d-l Ionescu adresează d-lui I. Kallinderu următoarea scrisoare :

«Ertăți-mă, vă rog, dacă-mi permit a vă scrie personal. Voesc a Vă arăta și supune aprobării D-Voastre părerile mele asupra cursului proiectat.

El nu poate fi ținut — cu succes și folos — de cât în București. Aci învățătorul, aflându-se timp de 30 zile în mijlocul lumii mari, câte nu va putea învăța ? le vom putea da conferințe și serate instructive ; din vederea museului național și a altor atâtea așezăminte de cultură și chiar numai din vizitarea capitalei cât nu vor folosi dinșii !

Iată motivele pentru cari sunt de părere să se țină în București. Acum rămâne la D-voastră să fixați epoca.

Să se primească câte doi participanți din fie-care județ, (din județul meu trei), așa că, numărul total al participanților va fi 65.

Să intervin eu printr'un raport la Minister ca să oblige pe revisori să aleagă doi dintre cei mai buni învățători ; iar pe comitetele permanente ale județelor ca să prevadă în bugetele comunale câte o subvențiune de 140—160 lei pentru fie-care participant pentru cele 30 zile cât vor sta la curs ; căci alt-fel — din lipsa de mijloace — nu vor veni.

Să li se mai facă următoarele avantaje :

Să aibă transportul — ducere și întoarcere — gratuit pe liniile ferate sau cu o reducere de preț de 50 la % ; să fie scutiți de conferințele pedagogice ; în București, să fie internați în vre-unul din internatele statului ; iar masa să le fie comună, ca să-i coste mai puțin.

Orele de lucru vor fi : de la 7—11 a. m. și de la 2—8

p. m. a fie-cării zi, afară de Duminică cari se vor serbători :

Participantii, în timpul duratei cursului, vor fi uniformați purtând o blusă lungă de dril, strânsă la mânici (Blusă de uvrier, care nu costă de cât între 1,50—2,50 lei după calitatea materiei.)

Pentru instrumente nu e nevoie de cât de 10 colecțiuni complete ; iar pentru rest să se procure 55 dălți drepte și tot atâtea oblice, cari sunt singurele instrumente principale indispensabile.

După terminarea cursului colecțiunile de instrumente se vor împărți școalelor de pe Domeniū.

Comanda să se facă în condițiune ca instrumentele să se predea ascuțite și cu mănuchiul pus.»

La câte-va zile după aceasta ambiū aū o întâlnire în care, — pentru a asigura reușita cursului — luară următoarele hotărâri definitive : Cursul să se țină — la Mălini, — unde Administrația Domeniului Coroanei putea înlesni participanților adăpostirea și instalarea atelierului ; durata să fie de la 5—26 August, în zilele de 25 și 26 urmând a avea loc espoziția ; Să se predea numai sculptura de d-l Ionescu și dogăria de d-nii P. Berescu, învățătorul din Găinești și V. Lovinescu, învățătorul din Mălini ; ¹ Să nu se primească de cât 30—40 participanți și — de preferință — cei din partea muntelui ; Administrația Domeniului Coroanei să procure materialul și instrumentele ;

Produsele să aparțină celor ce le va confecționa, — spre a le avea ca modele pe la școalele lor.

Se făcu socoteala, se luară măsuri pentru procurarea materialului, făcându-se comanda a 480 plăci de lemn geluite la arsenalul Armatei de unde se primi următorul răspuns No. 1558 din 17 April 1890 :

¹ Vezi motivele în raportul revisorului No. 363, de la fine.

«Răspunzând scrisoarei D-v., din 11 ale curenteî, am onoare a vă comunica că, costul lucrării în Arsenal a patru sute opt-zeci plăci de lemn după modelele trimise de D-v. este de lei 118,80. Vă rog a ne înainta această sumă, o dată cu lemnul necesar, pentru a se pune comanda în lucru».

Această adresă fu înaintată d-lui Kalinderu pe lângă scrisoarea următoare din 29 Aprilie :

«Vă înaintez — cu onoare — răspunsul Direcției Arsenalului la cererea mea de a se pregăti acolo materialul necesar pentru cursul proiectat și Vă rog să binevoiti a-mi trimite, pe lângă suma prevăzută aci (118,80) încă una sută lei, pentru lemn ; deci, în total, două sute opt-spre-zece lei și 80 bani ; iar restul de 82.20 lei, până la suma promisă, sper că va ajunge pentru instrumente. Comanda trebuie grăbită ca să putem avea totul la timp».

La care d-l. Kalinderu răspunde prin adresa No. 804 din 7 Maiu 1890 înaintându-i suma de 300 lei, de primirea căreia d-l Ionescu îi răspunde prin scrisoarea din 11 Maiu. ¹

În primele zile ale lunii Iulie d-l Ionescu vine iarăși în capitală și cere, tot de la d-l Secretar General ca Ministerul să vină în ajutorul învățătorilor cari vor participa la curs. — Răspunsul a fost : «Fă-mi un raport pe lângă care înainteză și lista lor, și li se va da o indemnizare oare-care». Prin rap. No. 319 din 2 Iulie d-l revisor de Suceava cere ca conferințele să se țină o dată cu cursul de lucru manual, ca ast-fel participanții să fie scutiți de a face două cheltueli ; dar cererea nu-i fu admisă. (Vezi răsp. No. 7181).

Acestea puse la cale se vesti ținerea cursului. Preșa își făcu datoria cu multă bună voință. Revista noastră și mai toate jurnalele au dat anunțuri sinonime celui

¹ A se vedea toată corespondența citată la finele acestei dări de seamă.

pe care 'l reproducem la fine după «Constituționalul.»

Revizorul de Suceava prin adresa No. 320 către prefectul respectiv și circulara No. 329 vestește pe învățătorii Suceveni; iar prin adresele No. 321, 322, 323, 324, 325 și 341, pe d-nii revizori școlari de prin județele limitrofe.

Se primiră o mulțime de înscrieri, mai toate însă condiționate: «Dacă ni se dă și transportul» iar cei mai mulți cereau și «întreținerea.»

La urma urmei s'au prezentat la curs cei 38 prevăzuți în lista de la finele acestei dări de seamă.

II-lea. *Deschiderea cursului, închiderea și espoziția.*

În aceste privințe reproducem corespondențele îndreptate, ziarului Constituționalul de d-nii M. Lupescu și N. Drăgușanu și părerile participanților înscrise într'un registru întocmit în acest scop.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

METODICA RELIGIUNII

II

Isus ca prunc în Biserică

(Rezumarea lecțiilor premerse)

Despre ce am învățat noi în ora trecută? A.

— Așa, noi în ora trecută am învățat despre Domnul Christos cum a fost el ca copil.

În ce țară a trăit Domnul Christos? B.

În ce oraș mare și frumos era biserica țării? C.

De câți ani era Domnul Christos, când l'a dus măică-sa la biserică? D.

Cum chema pe Maica Domnului Christos? E.

Cum mai numim noi pe Maica Domnului Christos? F.

La ce sărbătoare a dus Maica Precista pe Domnul Christos la biserică? G.

Ce zicem noi când ciocnim ouă la Paști? H.

Pentru ce zicem noi la Paști „*Christos a înviat*“ și *adevărat că a înviat*? I.

Era D-l Christos cu Maica Precesta oameni săraci ori bogați? L.

Dacă D-l Christos și Maica Precesta erau oameni săraci cum au mers ei la Ierusalim, cu trăsura ori pe jos? M.

Dacă D-l Christos a mers pe jos, mai multe zile, cum a mers el, voios și cu drag, ori de silă și supărat? N.

Așa! Acum ascultați să vă spun încă odată istorioara ca să o țineți minte. «Depart, departe, acolo unde răsar soarele...» (După ce termină istorisirea).

Fiți cu băgare de seamă, că acum am să vă istorisesc mai departe, (decî Invățătorul continuă).

I. (*Narațiune*). După mai multe zile de călătorie, D-l Christos a ajuns ostenit la Ierusalim. Dar nu se poate spune cum s'a bucurat el când a văzut orașul cel mare și frumos. El a uitat de osteneala călătoriei și nu putea să mulțumească din destul măicuței sale pentru că l-a dus la Ierusalim. Dar apoi când a intrat în sf. biserică el nu mai putea de bucurie. În biserică D-l Christos nu se gândea fără nu mai la D-zeu, care locuște în acea casă frumoasă, și nu se uita de cât drept spre altar, acolo unde preoții slujiau și se rugau lui D-zeu. Pentru lumea întreagă n'ar fi vorbit el ceva cu vr'un alt copil și nu s'ar fi întors într'o parte sau în alta. (După repetiție din partea învățătorului).

II. (*Tractare*). Ce ți se întâmplă ție dacă mergi mai mult timp pe jos? O.

Dar dacă ai merge pe jos mai multe zile nu te-ai osteni? P.

Dar D-l Christos, care a mers pe jos mai multe zile s'a ostenit ori nu? R.

Așa dar, cum a ajuns D-l Christos în Ierusalim? S.

I-a părut bine ori rău D-lui Christos când a văzut orașul cel frumos ? T.

Mai gândea D-l Christos la osteneala sa, când a văzut Ierusalimul cel frumos ? U.

— Așa ! D-l Christos nici că mai gândea la osteneala sa, ci numai la bucuria că vede atâtea lucruri frumoase.

Ce a făcut D-l Christos dacă a văzut ce plăcere i-a câștigat măicuța-sa aducându-l la Ierusalim ? V.

— Așa, dragii mei : D-l Christos ori cât îi mulțumea măicuței sale, tot credea că nu-i poate mulțumi destul, pentru că l-a adus la Ierusalim, ca să-i facă bucurie. Toți copiii cei buni fac ca D-l Christos, de câte ori părinții le fac vr'o bucurie, ei le mulțumesc frumos și le sărută mâna. Așa să faceți și voi, că apoi veți fi bun și părinții vă vor avea dragi.

Când s'a bucurat însă mai tare D-l Christos ? Z.

La cine se gândea D-l Christos în biserică ? A.

Cine locuște în biserică ? B.

Dar în biserică noastră încă locuște D-zeu ? C.

— Așa, D-zeu locuște și în biserică noastră, el locuște, e de față și în școală și în casă, peste tot locul și în cer și pe pământ. Noi zicem :

Și în cer și pe pământ,
E de față domnul sfânt.

Ascultați să vă spun încă o dată această păsioară.. și încă o dată. (Și în cer...)

Cum zicem noi că unde e de față...? D. E. F. G. Ziceți cu toții : Și în cer și pe pământ... încă o-dată și încă o-dată.

Ascultați acum să vi-o cânt, ca apoi să mi-o cântați și voi. (Invățătorul o cântă pe o arie bisericească, o repetește de vr'o câte-va ori, apoi).

Sculați ! Măinile în jos. Se cântăm împreună :

Și în cer... încă o dată : Și în cer... și încă o dată.

Ședeți! Măinile pe masă! Atenți!

În cotro se uita D-l Christos când era în biserică? H.
Unde trebuie să privim și noi când ne aflăm în biserică? I.

Cine slujește și se roagă lui D-zeu în s. altar? Z.

Ce n'ar fi făcut D-l Christos în biserică pentru lumea întreagă? M.

Ce v'am spus eu că trebuie să nu facem noi în biserică? I.

Ce v'am spus eu că trebuie să facem noi în biserică? P.

— Așa! D-l Christos iubește pe acei copii cari stau în biserică în rând unul lângă altul și cântă ce știu cânta, sunt cu gândul numai la D-zeu, cum a fost și D-l Christos și nu se întorc nici într'o parte și nici nu vorbesc cu alți copii.

III

Iisus ca prunc în Biserică

(După resumarea lecțiilor IIa)

I. *(Narațiune)*. La sărbătorile Paștilor, la cari s'au fost dus în Ierusalim, D-l Christos cu măicuța-sa și cu îngrijitorul său, sfântul Iosif, mergeau în toate zilele la biserică și se rugau lui D-zeu. După ce au trecut sărbătorile, Maica Precesta cu s. Iosif și cu ceilalți oameni au plecat către casă. Pruncii mergeau înainte în rând frumos, tot câte doi, apoi urmau oamenii cei mari. Maica Precesta credea că D-l Christos mergea înainte cu ceilalți copii. D-l Christos însă a fost rămas în Biserică fără știrea ei. Seara l-a căutat în toate părțile, a întrebat pe rudeni și cunoscuții, dacă l-a văzut cine-va. Atunci Maica Precestă s'a speriat, crezând că D-l Christos s'a rătăcit. Supărată și înfricată s'a întors din drum cu s. Iosif și a căutat pe D-l Christos în Ierusalim. (repetată).

II. *(Tractare)*. În ce zile a fost D-l Christos la biserică? A.

— Așa! D-l Christos a fost la biserică în toate zilele din sărbătorile Paștilor.

Dar în alte Duminici și sărbători fost-a D-l Christos la biserică? B.

Pentru ce D-l Christos n'a fost și în alte Duminici și sărbători la biserică? C.

— Așa! D-l Christos n'a fost și în alte Dumineci și sărbători la biserică, pentru că el locuia departe de biserică.

Dar noi încă locuim așa departe de biserică ca D-l Christos? E.

Oare și noi mergem la biserică numai la Paști, ori mergem în fie-care Duminică? F.

Pentru ce noi mergem la biserică în fie-care Duminică? G.

— Așa! Noi mergem la biserică în fie-care Duminică, pentru că biserica e aproape de noi și D-zeu a poruncit să lucrăm Șase zile, iar a șaptea, Duminica, să ne rugăm lui D-zeu, adică să serbăm. Noi zicem:

Dumnezeu a poruncit:

„Șase zile să lucrezi

Iar a șaptea să serbezi“¹ (se repeteste de mai multe ori apoi):

Cum zicem noi că a poruncit D-zeu? H. I. L. M.

Ziceți cu toții: D-zeu a poruncit:

«Șase zile să lucrezi....» încă o-dată și încă o-dată.

Ziua aceea în care noi mergem la biserică și ne rugăm lui D-zeu, «adică serbăm, se numește» zi de sărbătoare sau «sărbătoare».

Cum se numește ziua aceea, în care noi mergem la biserică și ne rugăm lui D-zeu? N.

Ce facem noi în ziua de sărbătoare? O.

— Așa, noi în ziua de sărbătoare serbăm!

Ziua de sărbătoare este zi sfântă, e «ziua Domnului

¹ A patra poruncă D-zească.

adică Duminică. Când noi mergem la biserică și ne rugăm lui D-zeu dovedim că noi ținem la sfințenia zilei, adică o dăm lui D-zeu, o sfințim cu rugăciunile noastre și cu purtarea noastră cea bună. De aceea noi mai zicem că «sfințim» ziua pe care o serbăm cu rugăciuni și cu purtare bună.

Ce fel de zi e ziua de sərbătoare? P.

Cum se mai numește ziua cea sfință? S.

Așa! Ziua cea sfință se mai numește și «ziua Domnului, adecă Duminecă».

Ce dovedim noi, când mergem la biserică și ne rugăm lui D-zeu? R.

Cum sfințim noi ziua Duminicii? T. U. V. Z.

Ce facem noi cu ziua pe care o serbăm la biserică cu rugăciuni și cu purtări bune? A.

Așa! Noi sfințim ziua pe care o serbăm la biserică cu rugăciuni și cu purtări bune. De aceea, în loc să zicem: «Șase zile să lucrezi, iar a șaptea să serbezi» putem zice mai pe scurt: «Să sfințești ziua Duminicii».

Cum putem noi zice, mai pe scurt, în loc de șase zile să lucrezi, iar a șaptea să serbezi? B. C. D.

Ziceți cu toții: Să sfințești ziua Duminicii.

Cum sfințim noi ziua Duminicii? E. F.

— Așa! Noi sfințim ziua Duminicii dacă mergem la biserică și ne rugăm lui D-zeu și ne purtăm bine.

Cum a chemat pe îngrijitorul D-lui Christos? G.

Fost-a și sf. Iosif la biserică din Ierusalim? H.

Ce-a făcut Maica Precesta cu s. Iosif, după ce s'au sfârșit sərbătorile? I.

În călătorie, cine mergea înainte, pruncii ori oame-nii mari?

Cum mergeau pruncii către casă, în fugă și cu gră-mada, ori în rînd frumos? M.

Cum eșiți voi din școală și din biserică? N.

Așa! Școlarii cei buni ies din școală și din biserică

și merg pe stradă tot doi cu doi, în rind frumușel, fără sgomot?

Când mergea către casă unde credea Maica Precista că se află D-l Christos? N.

Dar D-l Christos unde se afla? N.

Pe ce vreme a căutat Maica Precista pe D-l Christos?

Pentru ce s'a speriat Maica Domnului când a văzut că nu află pe D-l Christos?

Unde s'a dus Maica Domnului cu s. Iosif să caute pe D-l Christos? S.

Resumat general.

SIMEON POPESCU

O Serbare Școlară în Dămieniștii la 23 Iunie 1891

(Plasa Fund, Județul Roman)

Ziua de 23 Iunie, zi de ȳarmaroc la Dămieniștii, a fost hotărâtă, de Invetătorii intruniți în conferința de la 10 Iunie, ca să se serbeze solemnitatea distribuirii de premii.

Invetătorii școalelor din : Dămieniștii, Bătrâneștii, Negri, Brăteștii, Avereștii, Bălueștii, Muncel, Kili și Poeni, în ședința de la 11 Iunie, au elaborat un program, relativ la serbarea de 23 Iunie c.

Se răspândise vestea în plasa întregă, că 9 școale rurale vor distribui premiile la un loc.

În dimineața zilei de 23 Iunie, soarele abia se ridica pe orizontul nostru, când vă și dealuri, hugiaguri și păduri răsuna de cânturi naționale, eșite din peptul elevilor celor 9 școale.

Fie-care școală plecând din satul său își lua direcțiunea spre Dămieniștii.

Era un tablou din cele mai frumoase, privind pe câmpul plin de verdeață, pe fiii poporului, îmbrăcați în costume naționale (pălării de pae în cap și opinci la

picioare) iar pe de-asupra semănăturilor îngălbeninde, drapelul tricolor fâlfâia cu mândrie.

Orologiul sună nouă oare!

Atunci elevii școlii din Dămieniști cu drapelul și muzica în frunte au plecat spre bariera de Sud a ținutului spre a întâmpina pe elevii școlii din Negrea, cari în imnuri vocale, coborau dealul acoperit de verdeață, ce se înalță deasupra Dămieniștilor.

La orele 10¹/₂ elevii școlilor Negrea și Dămieniști, au întâmpinat la bariera de nord pe elevii școlilor din : Bătrânești, Brătești, Muncel, Averești și Bălosești.

Sosirea acestor cinci școli a fost salutăată de muzică prin cântarea imnului național și uralele puternice din partea copiilor și a poporului.

De aci elevii așezați pe secții cu drapelele și muzica în frunte, au parcurs stradele principale din satul și ținutul Dămieniști mergând spre școală, care era frumos împodobită de verdeață și drapele, iar în coridorul ei comitetele școlare respective și un numeros public așteptau sosirea elevilor.

Mulțimea se imbulzea împrejurul copiilor, iar pe fețele tuturor se citia veselia unită cu admirațiunea.

La școală elevii au fost întâmpinați de comitetele școlare respective și de autoritățile civile și militare ale plășii.

La ora 1 p. m. s'a început solemnitatea prin cântarea *imnului național*, de elevii tuturor școlilor întrunite; după care D. sub-prefect, ca președinte al serbării, rosti un discurs bine simțit și declară serbarea deschisă, iar corul elevilor de la școale întrunite au cântat : *Cântecul Renașterii*.

D. judecător, luând cuvântul, a vorbit despre *foloasele școlii rurale și termină îndemnând pe sătenii să-și trimeată copiii la școală*; iar elevii au cântat : *Drapelul școlilor primare*.

D. ajutor de sub-prefectură a arătat *mizeria localu-*

rilor de școală, într'o cuvintare bine rumegată, iar corul a cântat: *Deșteaptă-te Române!*

D. G. Brătescu, învățător, a vorbit despre *importanța premiilor*; cuvintarea a fost curmată de *cântu distribuirii*

D. D. Ștubeu, învățător, a vorbit despre *școală și biserică*, iar elevii au cântat *Plugarul Român*.

După toate acestea s'a urmat distribuirea începând cu : Dămieniști, apoi Negrea, Bătrânești, Brătești, Muncel, Averești și Băloșești.

Solemnitatea s'a încheiat prin imnul : *Mulți ani trăiască școala și țara românească*.

Distribuirea s'a făcut sub un chioșc de verdeată anume preparat și frumos împodobit de drapele și cadre.

Mai mulți D-ni învățători ca : Tisescu, Rugină, Beloiu, etc., au renunțat a mai vorbi timpul fiind înaintat.

Au asistat la această serbare școlară : proprietari, arendași, administratori de moșii, preoți, primari, învățători din județele vecine, s'au autoritățile lupășii și un numeros public sătean.

După distribuire s'a dat elevilor o masă, cântându-le și muzica în timpul mesei.

La plecare elevii au fost conduși spre barieră cu aceiași pompă ca și la venire.

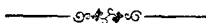
Toată lumea, de toate treptele sociale, s'a adunat împrejurul dascălilor rurali și strângându-i de mână, i-au felicitat pentru ideia distribuirii premiilor la un loc, făcând ast-fel din ziua distribuirii (zi rece până acum) o zi frumoasă, serioasă și impozantă în anele școlii rurale.

Seara a avut loc balul în localul școlii Dămieniști.

Semnați învățătorii întruniți :

Eugeniu I. Tisescu din Dămieniști ; **Dumitrie I. Stubeiu** din Negri ; **Cost. Beloiu** din Muncel ; **Dumitrie Rugină** din Bătrânești ; **George Berea** din Averești ; **George Brătescu-Brătești** ; **Petru Antoniu** din Băloșești.

NB. Școlile din Kiliș și Poeni, cu toate că aderaseră la programă, dar au fost absente în ziua de 28 Iunie.

LECTIILE DE CANTARE

CLASA I¹

HAI DI LA ȘCOALA

Planul: a) Sintetizarea poeziei și memorisarea ei.
b) Deprinderea melodiei.

Notă. Impărțirea mai amănunțită a planului se vede din procedeul metodic urmat în decursul lecțiunii.

a) La ce oră intrăm în clasă? (... se spune ora hotărâtă) Ce ne-a vestit că este ora...? (...clopoțelul). La câte ore sună dar clopoțelul? Dacă suntem pe acasă, ce facem când e aproape să sune clopoțelul? ... (plecăm la școală).

Ascultați: Clopoțelul sună,
La școală plecăm;

Ce-am zis acum? spune și tu! și tu! In cor!

Cine vin la școală (...copii) Cum vă numiți voi, pentru că veniți la școală? (...școlarii) Ce fac școlarii la școală? (...învăță carte, etc). Acela care n'a venit aici să învețe carte, să ridice degetul! Va să zică, cu toții împreună ați venit la școală să învețați carte.

Ce spuneam mai înainte despre clopoțel?

Maș departe: Cu toți împreună
Carte să învățăm;

¹ Lecție ținută în clasa I primară, secția A, la școala primară de aplicație de pe lângă școala normală de Institutori în București prin normalistul G. Teodorin.

Se repetă de 2, 3 școlari. Apoi în cor.

Voi zice odată tot ce am învățat până acum (Se lovește bine de tot fie-care silabă).

Clopoțelul sună,
La școală plecăm ;
Cu toții împreună
Carte să învățăm

Se repetă și se trece mai departe.

Cum se numesc școlarii cari se silesc la carte? Dar cei cari nu se silesc? In loc să învețe carte, ce fac școlarii cei leneși? (...Se joacă) Cine dar își pierde vremea tot cu jucării (școlarii cei leneși, etc...) Așa!

Dacă s'a făcut poesia «copilul leneș» se aduce în legătură prin 2, 3 întrebări potrivite, ca : Cum era copilul din poezie, care nu vroia să învețe carte? Ce i-a spus bătrânul când l-a întâlnit și i-a dat cartea căzută? Ce i-a folosit copilului dacă a ascultat de bătrân? Ce fel de copil devenise cel leneș, după ce ascultase de bătrân? Va să zică: Copiii cei leneși dacă ascultă de povețele oamenilor mai bătrâni de cât ei se îndreaptă și devin copii buni.

Ascultați: Vremea să nu pierdem
Tot cu jucării

Ce fel de copii trebuie să fiți, ca să ne bucurați? Cu cari copii numai, se potrivește lenea? (sau de cari copii se prinde lenea?).

Va să zică: Nu e de noi lenea,
Niște buni copii.

Se unesc cele 4 versuri repetându-se și apoi se face poezia întreagă.

Despre ce am învățat acum? (. . .mergerea la școală de exemplu). Nerăspunzând copiilor, se pot întreba: La ce vă îndeamnă clopoțelul care sună? (să mergem la școală). Țineți minte: Poesia care am învățat-o azi se numește: «Haide la școală».

Pausă. Se cântă câte-va exerciții cu *la, la*, apoi mișcări gimnastice.

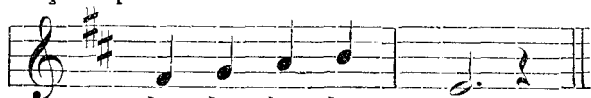
b) Cele ce am învățat azi se și cântă. Ascultați! (Numai cu vocea). Vă place? — Ei bine acum să-o învățăm și a cânta. Se cântă cu vioara, apoi cu vioara și vocea.

Mergând.

Se numește unul, după aceia doi, trei băeți din cei mai buni cari vor cânta întovărășiți și de institutor cu vioara. Se trece apoi la grupe de câte 4 sau 6 elevi, potrivit cu puterea de percepțiune a lor.

În același chip versul al 2-lea :

Apoi melodia celor 2 versuri unite, cântându-se de către institutor numai cu vioara. Pentru rest, același procedeu :

Trecem la versul al treilea :

Al patrulea se face la fel :

Unindu-se versurile, se cântă :

mf Cu - to țim-pre - u-nă *p* carte sânvă-țăm

c) Rezumat. Sfârșindu-se cu învățarea celor 2 versuri se cântă strofa întreagă numai cu vioara. Pentru elevi, același procedeu.

Notă. E bine ca institutorul să pună după fie-care 2 versuri, apoi după strofa întreagă pe elevii mai slăbuți să probeze a o cânta spre a se convinge că melodia a fost cuprinsă.

Procedeu fiind același și pentru rest, transcriem aci bucata în totul : «Haide la școală».

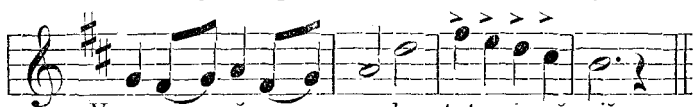
Mergând.

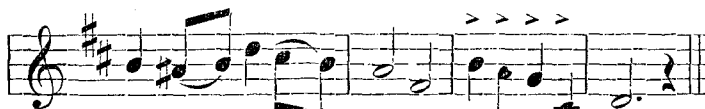
mf Clo - po-țe - lul su-nă, *p* la șco-lă ple-căm

Cu to-ți'm-pre - u-nă cartesă'nvă-țăm

Vre - mea să nu per dem tot cu ju că - ri

Nu - e de noi le-nea niște bunice-pii

Notă. Versurile 5 și 6 se pot face de-adreptul. Melodia fiind ca și a celor 1 și 2, copiii vor zări asemănarea.

CLASA II¹

Rugăciunea către îngerul păzitor

I. Planul

1) Repetirea cântecului învățat în ora trecută.

2) Analiza logică a poeziei: Ingerul păzitor. (Repetire).

3) Exerciții de intonare: a) gama cu numere 1, 2. . .

b) exerciții de vocalizare (cu a, a . . .) luate din melodia cântecului acestuia. Pauză

Notă. În pauză nu se fac mișcări gimnastice, de cât numai cu picioarele vre-o câte-va.

Motivele sunt: căci în cursul lecției de cântare copiii se mișcă în de-ajuns, sculându-se și șezând mereu; apoi oboseala corpului accelerând respirația, împiedică executarea cântării și obosește pe acel ce cântă.

4) Executarea melodii: a) Cu vioara, b) cu vioara și gura, c) cu gura, d) executarea versului întâi de propunător, e) executarea de 2—3 elevi mai buni, f) executarea de 2 elevi din un despărțământ, g) fie-care despărțământ separat execută versul, h) toți elevii execută versul întâi.

Notă. Asemenea se procedé cu toate versurile.

Repetire. — Rezumare.

II. Tratarea

1) Ce ați învățat voi în ora trecută la cântare ?

Vom cânta poezia aceasta. (Vrabia la fereastră).

Notă. Se dă tonul 1, 2, 3, (se incepe). Dacă elevii au scrisă poezia, să cântă de pe caete.

2) Ce poezii ați învățat voi până acum ?

(Școlarii enumără mai multe poezii, între cari și... *rugăciunea către îngerul păzitor*).

Mi-ați spus de rugăciunea către îngerul păzitor! Ce sunt ingerii? Unde locuiesc? Pentru ce se zice îngerul

¹ Lecție de probă din muzica vocală ținută la 22 Februarie 1891, în *clasa II* primară la școala de aplicație din București.

păzitor? Luați seama, eă v'am scris pe tablă poesia a-
ceasta, să vă o reamintiți mai bine. — Cetește strofa în-
tăia. N! Despre cine se vorbește aici? Ce face ingerul?
Cum vă inchipuiți voi că zboară ingerii? Ce se mai spune
că face ingerul? Pe cine îngână? Când? Ca ce? Dar
noaptea? Cu ce îngână? Carī sunt luminile cerești?

Notă. Bine înțeles analiza rațională și memorisarea se face în ora de
citire, aici se chestionează școlarii asupra materiei făcute.

3) Luați seama, azi vom învăța, să cântăm poesia aceasta.
Mai înainte vom cânta gama (după plan). — Din câte
strofe se compune poesia aceasta?

4) Luați seama, voiți cânta întreagă strofa întâia, tot a-
semenea se vor cânta celelalte strofe.

Se execută cu vioara melodia următoare :

O, dul-ce în-ger ca-re sbo-ri și pri-ve
ghezi pe lân-gă mi-ne, Tu ce măngâni zi ua cu
florī și noap-tea cu ce-rești lu - mi - ne

b) Se execută cu vioara și gura c) întreaga melodie cu
gura, d) se cântă numai un singur vers (de propunător)
din vioară și gură.

I

O, dul-ce în-ger ca-re sbo-ri

e) Se execută acest vers de 2—3 elevi buni.

f) Câte două din fie-care despărțemint.

g) Toți din fie-care despărțemint h) Toți elevii.

Notă. Tot asemenea se procede cu versul al doilea.

Și pri-ve - ghezi pe lăn-gă mi - ne

Acum se cântă amândouă versurile intruna, întâi cu toții; apoi și câte un școlar dintre cei mai buni (de glas)

Asemenea se procedează cu versul al 3-lea și al 4-lea.

Tu ce mă'n - găni zi-ua cu florî

Și noap-tea cu ce-rești lu - mi-ne

Se deprind împreună versul al 3-lea și al 4-lea cu toții, apoi câte unul. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Repețire: a) Ascultați, acum vom cânta întreagă cântarea câtă o știm.

Notă. O cântă întâi propunătorul, apoi cu toții și în sfârșit și câte un școlar.

Rezumat. Ce am învățat azi? (Se execută). Luați seama cântați și voi acasă părinților acest cântec frumos.

Pentru ora viitoare veți scrie în caetele de cântare poezia aceasta care se găsește și în cărțile voastre la pag. 4. Atât se poate face în o lecție bine.

Transcriem aci și cele-l-alte două strofe.

II

Tu care'n taină îmi șoptești
Să fiu cuminte, cu blândete
Și, ca un frate bun, păzești
A mea plâpândă tinerețe.

III

Ție mă 'nchin, ingerul meu
Mă 'nchin cu suflet de iubire,
Căci ești trimis de Dumnezeu
Să luminezi a mea simțire.

Rugăciunea de eșire; povețe pe cale etc.

Victor A. Munteanu

Anul al IV-lea, școala Normală de Institutori.

CLASA III ¹

Dor de călătorie

[Poesia de Alexandri. Musica de]

Planul

- 1) Introducere; 2) Repetire asupra analizei logice a poeziei; 3) Exerciții pregătitoare asupra intervalelor mai grele din melodia respectivă.
4) Tratarea melodiei; 5) Deprinderea, Examinarea, Incheierea.

1) Băgați de seamă; Cum e acum afară? (Frumos, cald). Cum a fost până mai dăunăzi? Cum se cheamă timpul când afară e frig? Și acum e Iarnă? Cum se cheamă anotimpul ce urmează după iarnă? Voi ați învățat o poezie în care se vorbește despre primăvară? Să mi-o spună N. N. Bine!

2) Cine a făcut poezia aceasta? Cum ați zis că e intitulată această poezie? Iată am scris și eu aci pe tablă 2 strofe din poezia aceasta.—Citește strofa I-a N.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primăvara cea verzie
Cu cosița-i aurie

Mi-a sosit voios în țară,
Drăgulița primăvară.

Despre ce vorbește poetul în versul I? Ce e primăvara? De ce zice poetul *primăvara cea verzie*? Citește versul al II-lea! Ce vrea să înțeleagă poetul prin acest vers? Cu cine aseamănă poetul anotimpul acesta? Ce fel de femeie, frumoasă, urâtă? Ce e cosița? De ce zice că cosița e aurie? Când aseamănăm (întrupăm) ce-va abstract, într'o persoană, ce facem? (Personificăm). Citește versul al III-lea. Ce vrea să înțeleagă poetul în acest vers? Cum îi zice poetul primăverei? (Drăgulița). Pentru ce? Citește strofa II.

Ș'a adus un dulce soare
Ș'un sin plin de lăcrămioare;
Ș'a adus o lună plină
Ca s'o scalde în lumină.

¹ Lecție de probă ținută în clasa a III-a primară de la școala de aplicație din București.

Ce sunt lăcrămioarele? Cum se cheamă pe aici? (Mărgăritărele)? De ce zice poetul *S'a adus o lună plină*? Bine, această poezie se și cântă. Astăzi vom învăța să cântăm această poezie. Însă pentru ca să o învățați mai ușor, să facem câte-va exerciții cu vocea.

3) *Exercițiile vocale preliminare*. Pausă. Exerciții gimnastice.

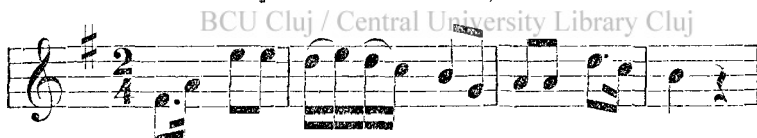
4) *Tratarea*, în fa major.

Pri-mă - va - ra cea ver-zi-e tra-la-la-la-la!

Cu-co-si-ța-ia-u-ri-e, tra la la la la

Mi-a so-sit-vo-ios în-ța-ră, tra-la la-la-la

Dră-gu-li-ța pri-mă-va-ră. Tra-la-la-la-la.

Melodia versului I se cântă de propunător apoi de 2, 4, 6, 8 elevi, din despărțământul 1, asemenea din despărțământul al II-lea, 2, 4, 6, 8 elevi, apoi școlarii din ambele despărțăminte ¹. Versul al II-lea idem. Propunătorul leagă melodia versului I și II. Apoi 2' elevi 4, 6, 8. Despărțământul al II-lea. Idem Ambele despărțăminte. Propunătorul cântă versul al III-lea, apoi elevii. Idem al 4-lea.

¹ Școlarii se desfac la cântare, gimnastică în două despărțăminte.

Propunătorul leagă versul al 3-lea și al 4-lea. Idem elevii. Propunătorul leagă toate 4 versurile. Idem 2 școlari, 4, 6, 8 Acuma cântă toți împreună cu propunătorul.

5) *Deprindere* până la dexteritate. Acum cântați voi singuri. Idem cor. Tot așa se cântă și celelalte strofe. cor.

6) *Examinarea* câte 2 elevi, apoi câte unul. Incheiere. Rugăciunea.

Zuarez Movilă

CLASA IV ¹

«Imnul Coroanei»

Planul: 1) Anunțarea materiei; 2) Citirea poeziei de școlari; 3) Chestiuni asupra înțelesului din poezie; 4) Exerciții pregătitoare. la executarea melodiei; 5) Executarea melodiei; 6) Resumat.

Notă, Poezia „Imnul Coroanei“ s'a tratat în o lecție precedentă de citire din toate punctele de vedere.

I) *Anunțarea materiei*. Ce poezie ați învățat azi dimineață? Luați seama, astăzi vom învăța să și cântăm această poezie.

II) *Citirea poeziei* de 3 școlari.

III) *Chestiuni relative*. Cum e intitulată poezia aceasta? Despre ce se vorbește în poezia aceasta? Despre care *Coroană*? Când a primit Regele această Coroană? Din ce e făcută? (oțel) De ce? Citește strofa I-a. Ce înțelegeți prin

«Din Carpați până la mare,
De la Tisa'n răsărit»...

Dar prin :

„Să cântăm cu mic cu mare,
Visul nostru s'a implinit“.

Cine să cânte? (toți). Citește strofa II-a.

Libertate, fericire,
Și al patriei onor,
Ce'nconjoară cu mărire,
Fruntea bravului popor».

¹ Lecție de probă de muzica vocală, ținută în clasa a IV-a primară la școala de aplicație în București.

Trebue ca popoarele să se silească a fi fericite, libere și onorate? Da, trebue, luați seama, acesta e visul popoarelor. Care popoare se bucură de fericire, libertate și onoare? In ce se arată bravura unui popor? Cine se luptă în răsboaie? (soldații). Ce cântă musica, când merg soldații? Luați seama poesia aceasta se cântă ca marș.

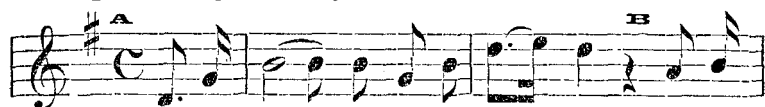
IV) *Exercițiul de intonare.* Ca să puteți învăța mai ușor acest cântec, vom face niște exerciții de intonare cu a. Se execută gama de la re; terța; quarta; și exerciții de sincopă.

V) *Executarea melodiei.* Ascultați, cum voi cânta eu poesia aceasta. Melodia următoare se execută:

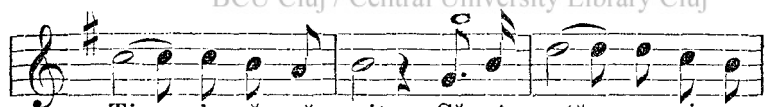
a) din gură, b) gură și vioară, c) vioară.

Timp de Marș. Fa major.

G. Ștefănescu

Din Car pa - țî pă-nă la ma - re, De la

Ti sa'n-ră - să - rit, Să cân - tăm cu mic cu

ma - re Vi - sul nos - tru sa'm-pli-nit; Să cân-

tăm cu mic cu ma - re, vi-sul nos-tru s'ampli

nit. Li-ber - ta - te, fe - ri - ci - re și al

pa - tri - eî o - nor Ce'n-con joa - ră cu mă
ri - re frun-tea bra - vu - lui po - por

Eû voiû cânta câte o parte; iar voi veţi lua seama, căci aveţi s'o cântaţi şi voi. I Execut a) cu gura, b) cu gura şi din vioară, c) din vioară: Din Carpaţi până la Mare (A) 2) 2—3 elevi mai buni. 3) Cor.—Luaţi seama, 1) voiû cânta mai departe a) cu gura b) vioara: De la Tisa 'n răsărit. (B) 2) 2—3 elevi 3) cor.—Ascultaţi, cum voiû cânta aceste 2 versuri la un loc. a) cânt eû b) 2—3 elevi c) Cor.

Ast-fel se procedează cu toată strofa, observând aceeaşi procedare şi împărţirea următoare;

1) «Să cântăm cu mic cu mare» C 2) «Visul nostru s'a împlinit» D 3) Se unesc aceste 2 versuri. C şi D, 4) Repeţirea de 2 ori a acestor 2 versuri.

Acumă se sintetizează cântecul, cântându-se strofa de la început: a) de propunător, b) de către 2—3 elevi, c) de toţi (cor), d) o probează şi câte unul singur.

La strofa II-a este împărţirea următoare:

1) «Libertate, fericire», «Şi al patriei onor», E
2) «Ce'n conjoară cu mărire», «Fruntea bravului popor», F
1) Se cântă strofa II-a întregă; a) de propunător, b) 2—3 elevi, c) cor, d) ascultare individuală (a câte unui şcolar).

VI. *Repeţire.* Luaţi seama, cum voiû cânta eû strofa I şi II-a împreună. Cântă, a) propunătorul, b) 2—3 elevi, c) cu toţii, d) mai mulţi şcolari, câte unul singur.

Notă. In ora următoare de cântare saû in pauzele mari se deprinde şi strofele următoare:

III

Se mirează 'ntr'o cunună
Ce o poartă majestos,
(Carol acvila română,
Carol rege glorios).

IV

O coroană impletită,
Din mărețe vitejii,
Se realță fericită,
Intre-ai României fii.

V

Aidi Români într'o cântare,
Coroana s'o salutăm,
(Veniți toți cu înfocare,
Cu amor să lăudăm).

VI

Pe domnul ce va protege,
De acum și'n viitor,
Pe Carol iubitul Rege,
Și viteazul său popor.

VII). *Resumat.* Ce ați învățat astăzi?

a) Să cântăm cu toții strofa I-ia și II-a, b) să ascultă individual cât permite timpul. c) Lecția se termină prin un cor general asupra întregii poezii, d) Rugăciunea de povețe etc.

Constantin Andreescu.

Elev în anul al IV-lea la școala Normală de Institutori.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DIDACTICA MAGNA¹

DE

AMOS COMENIUS

Tradusă în românește de

PETRU GÂRBOVICEANU

Profesor de filosofie la Seminarul Central și de limba română la școala Normală a societății din București.

48. (III. *Esercițiurile stilistice, intelectuale și limbice să se facă în acelaș timp.*) Esercițiurile stilistice se dau de obicei fără orî și ce alegere a materii, așa că ele nu contribuesc decât foarte puțin, saū măi de loc

¹ Vezi No. precedente.

asupra dezvoltării spiritului. Se întâmplă chiar, că ele deși sunt luate cu multă silință, totuși devin maculatură și fără nici un folos pentru viață. De aceea, să se facă exercițiuri de stil asupra aceleași materii științifice sau artistice în care se exercită și spiritul în această clasă, dându-se școlarilor spre emitere istorii (despre creatorii sau inventatorii acestei arte; unde și în ce timp au înflorit și altele) explicări sau teme, așa că prin aceeași lucrare să se facă exercițiuri de stil, să se dezvolte inteligența, cum și limba prin recitări.

49. (IV. *A fi învățat și a învăța să se unească la un loc.*) Cum e posibil ca aceea ce a învățat cineva să poată preda și altora, am arătat către finele Cap. XVIII. Aceasta și-are locul aici, de oare ce contribuie nu numai la temeinicia progresului, dar și la înaintarea lui.

50. (V. *Lucrurile glumețe, să se unească cu cele serioase.*) În fine, va fi un mare profit, dacă jocurile, care se permit tinerimii pentru recreațiunea intelectuală, se vor orându-i astfel, în cât să poată reprezenta spiritului destul de bine seriozitatea vieții și să poată să-și dezvolte o înclinare pentru un oare-care tărâm de activitate omenească. Așa de pildă, se poate da o idee despre meserii cu ajutorul instrumentelor; tot astfel despre lucrările de agricultură, despre afacerile de stat, instituțiunile militare, despre arhitectură și altele. De asemenea și pentru medicină pot să fie preparați școlarii, și anume, conducându-i în timpul primăverii pe câmpii sau în grădină și după ce li s'a arătat diferitele specii de plante, se deschide un fel de luptă, ca să spună care cunoaște mai multe din ele. Așa că, prin această procedare, nu numai că se va putea cunoaște care anume are o înclinațiune naturală pentru botanică, ci se vor deștepta încă de timpuriu diferite alte inclinațiuni. Și pentru ca să nască un fel de emulațiune pentru acei, cari au dat probă de cele mai mari pro-

grese, poate să-î numească, *doctori, licențiați sau candidați în medicină*. Tot așa se poate proceda și în alte exerciții.

La jocurile războinice pot să se numească unii *generali*, alții *coloneli, maiori, căpitani, stegari*, etc.; în jocurile unde se reprezintă statul, se pot numi unul *rege*, alții *miniștri, secretari, consuli, senatori, deputați, advocați, funcționari*, etc.; asemenea glume, conduc adesea la lucruri serioase. Numai așa vom putea să îndeplinim dorința *d-rului Luter, ca tinerimea să se ocupe în școală cu studii serioase în așa chip, în cât să nu capete mai puțină plăcere, de cât dacă ar petrece întreaga zi cu jocuri*. Numai astfel vor putea școlile să fie preludii ale vieții.

A ȘEAPTEA PROBLEMĂ

Cum se poate preda învățămîntul în mod treptat?

51. Aceasta am arătat-o în cap. XVI, principiul V, VI, VII și VIII, cum și în cap. XVIII, principiul V, VI și VII. După această prescripțiune, *trebuesc pentru școlile clasice cărți, cărora să li se adauge pentru învățători note explicative, cum să se întrebuițeze, ca cu chipul acesta, instrucțiunea, moralitatea și pietatea să se desvolte treptat, treptat până ajunge la un grad desăvîrșit*.

A OPTA PROBLEMĂ

Despre combaterea și înlăturarea piedicilor

52. Nu fără dreptate s'a zis, *că nimic nu e mai absurd, de cât de a învăța și a ști multe, fără să aducă vre-un folos și că nu acel care știe multe e înțelept, ci acel care știe lucruri folositoare*. De aceea, se va putea ușura misiunea școlilor dacă se va face

o alegere în materiile de învățămînt. Aceasta se va realiza dacă se va lăsa la o parte:

- I. *Aceea ce e nefolositor;*
- II. *Ce nu se poate pricepe;*
- III. *Ce e cu totul special.*

53. (*Nefolositor e aceea ce se coprinde în scrierile păgânești*). *Nefolositor e aceea ce n'aduce nici un profit, fie pentru religiozitate, fie pentru moralitate și fără de care instrucțiunea poate foarte bine să existe. Așa sunt de pildă, numele și miturile zeilor păgânești, obiceiurile lor religioase, cum și poeziile și piesele teatrale ale unor poeți ușurei și altele de felul acesta. Dacă cine-va are poftă de a citi așa ceva poate foarte bine, nu însă a le introduce în școli unde trebuie să se pue bazele înțelepciunii. «Ce nebunie e, zice Seneca, de a învăța lucruri zadarnice atunci când nu e timp. Așa dar, nimic să nu se învețe pentru școală, ci pentru viață, ca ast-fel, o dată ce a eșit cine-va din școală, să nu-i sboare nimic din ceea ce a învățat.*

54. (*Combaterea lucrurilor ce nu se pot pricepe*). Nu se poate pricepe ceea ce nu intră cuiva în cap. După cum natura erburilor, arborilor și animalelor e diferită și după cum fie-care caută să fie alt-fel tratată de cât cea-laltă și nu se poate ca toate să aibă aceiași întrebuințare; tot așa e și cu aptitudinile intelectuale ale omului. Se găsesc, în adevăr, destule capete, cari pot să pătrună în cunoștința tuturilor lucrurilor, dar sunt și de acelea, cari rămân într'un fel pe mutism asupra unor anumite lucruri. Unul poate să fie pentru științele speculative, n vultur, pentru cele practice însă un fel de *sinus ad lyram*. Un altul poate să aibă aptitudinî pentru toate lucrurile, pentru *muzică* însă nu; tot așa cu alții la *matematică, poezie, logică*, etc. Ce e de făcut în acest caz? *A voi cine-va să constrângă natura la aceea ce nu-i capabilă, însemnează a voi să*

se certe cu ea și aceasta e o silință zadarnică. Căci, să nu se va ajunge la nici un rezultat, să nu rezultatul nu va fi demn de munca depusă. Și fiind-că învățătorul e un servitor al naturei, iar nu stăpânul ei, să nu se poarte barbar cu acei școlari pe cari nu-i ajută de la început puterile intelectuale să lucreze ceva cu abilitate, ci să spere că, încetul cu încetul, se va îndrepta, dupe cum se și întâmplă adesea. Căci, dacă se rupe să nu se taie o ramură dintr'un arbore, atunci cresc celelalte cu o forță mult mai mare, de oare-ce întreaga putere vitală se concentrează asupra lor, și dacă nici unul din școlari nu va fi constrins să facă ceva contra voinței sale, atunci nu se va afla nimic care ar putea să-i producă neplăcere și să-i împiedice puterile intelectuale. Fie care va înainta într'acolo (după voința divină) unde 'l conduc ale sale impulsuri anume și va deveni o dată în pozițiunea sa folositor lui D-zeu și societății umane.

55. (Lăsarea la o parte a tot ce e prea special). Tot așa dacă cine-va ar voi să cunoască toate lucrurile până în cele mai mici amănunțimi (de pildă toate speciile plantelor și animalelor, toate felurile de ocupațiuni, numirile tuturilor instrumentelor și altele) aceasta ar fi un ce prea plictisitor și plin de confuziune. E de ajuns, dacă în școli se învață complect și temeinic speciile lucrurilor cu cele mai însemnate ale lor deosebirii; restul se va pricepe de la sine la ocaziunea dată. Căci, după cum acel care dorește să capete o repede victorie asupra inamicului, nu se ocupă cu câștigarea unor localități neînsemnate, ci din contră, își concentrează toate forțele asupra locului principal de care depinde reșelul, de oare-ce știe foarte bine, că de îndată ce a eșit victorios din aceasta și a cucerit întăririle principale, restul 'l va căpăta foarte ușor prin capitulare benevolă; tot în același chip se va întâmpla și în școli,

adică, că de îndată ce lucrurile principale s'au priceput de scolari, cele secundare se vor pricepe de la sine. Intre acele lucruri, cari produc numai întârzieri în dezvoltarea intelectuală, trebuie să se considere și așa numitele vocabulare și lexicoane complete, care se pretind că copriind cuvintele unei limbi. Inșă, de oare-ce cea mai mare parte din ele nu se întrebuințează nici odată în vorbire, nu se poate pricepe pentru ce se încarcă memoria copiilor cu ele.

PESTALOZZI¹

VI
 BCU Cluj / Central University Library Cluj
 ULTIMUL TIMP LA BURGENDORF (BERTUD). — MUTAREA
 INSTITUTULUI LA MÜNCHENSEE. — FONDAREA INSTITUTULUI
 DE LA IVERDON.

(1801—1805)

Mohr, noul ministru, arată multă bună voință pentru institutul lui Pestalozzi. In Ianuarie 1801, el scrisse prefectilor să se ocupe de subscripția in favoarea lui. In luna următoare, consiliul executiv i acordă o subvenție de 500 franci și lemne de încălzit, invită comunele Elveției să trimită pe institutorii lor spre a urma cursurile normale de la Burgdorf și să cumpere din cărțile elementare lucrate de Pestalozzi, ce aveau să apară in curând. In Aprilie, subvenția fu ridicată la 1600 de fr. Aceste ajutoare fură acordate in urma petițiunii lui

¹ Vezi și N-rele precedente ale acestei reviste.

Pestalozzi, al cărui text s'a publicat în întregime de Niederer, în *Pestalozzische Blätter*, pag. 91, din 1828.

În această petiție, Pestalozzi arată că deosebitele instituții organizate sau care urmează a se organiza, precum: pensionat pentru copii, școală normală pentru institutori, orfelinat, etc., sunt pentru dînsul numai niște mijloace transitorii și de o valoare relativă, subordonate unui scop superior. Acest scop este *organizarea unei metode psihologice de învățămînt* ce-și propune el să lucreze pe de o parte în mod teoretic ca scriitor, iar pe de altă să o generalizeze cât mai repede în practică prin toate mijloacele de care dispunea dînsul. «Îndată ce-mi voi perfecționa metoda, voi ceda altuia direcția institutului», adaugă el însuși.

În Mai 1801, Tobler părăsi institutul dimpreună cu vară-sa spre a se întoarce la Basel (Băle), unde înființă el însuși un pensionat. Se crede că se certase cu colegul său Buss. Dar în locul lui, veniră alți doi colaboratori: unul Neef, din Alsacia, care fusese preot, soldat și în urmă se consacrase educațiunii; al doilea Weiss din Zurich care stătu însă numai câte-va luni la Burgdorf.

Niederer, amic al lui Tobler, venise să stea cât-va timp la Burgdorf, și de aci îi scrisese la 30 Iunie că Pestalozzi este cu totul decis a părăsi institutul, căci dînsul consideră ca terminate experiențele sale pedagogice, și că are să roage guvernul ca să-i încredințeze direcția unei persoane capabile. Restul anului 1801 fu întrebuințat la negocierii între Pestalozzi și Tobler, dar fără rezultat, căci Tobler nu primi; d'aceia Pestalozzi mai rămase în capul institutului. Tot în acest timp, Jacob, fiul său, încetă din viață la Neuhoft¹, pe când mama lui, D-na Pestalozzi, se afla la Hallwyl și tatăl său Pestalozzi la Burgdorf.

¹ Aceasta s'a întimplat la 3 (15) August 1801, Vezi Morf I, p. 151.

Ministrul Mohr arată consiliului executiv, în Septembrie, că «institutul pestalozzian de la Burgdorf, primul și unicul în felul său, atrage în fie-care zi noi elevi pe cari directorul îi refuză din lipsă de loc»; de aceea dinsul propune ca să mai înființeze două dormitoare pentru școlari și șase camere pentru profesori, ceea ce se și aprobă cu toată strimtorarea cea mare în care se află finanțele republicei. Subscripția deschisă de *Societatea amicilor Educațiunii* produsese și ea oare-cari rezultate.

Cartea *Cum învață Gertruda copii săi* și despre care s'a vorbit pe larg la finele capitolului precedent, apărău în Octombrie 1801. Apariția acestei cărți entusiasmă o bună parte din public, dar ridică și contraziceri.

Tot în acel an apărău prima din cărțile elementare anunțate de Pestalozzi, numită: *Instrucții pentru a învăța silabisirea și citirea*¹, tipărită la Berna cu cheltuiala guvernului. Ea coprinde o prefață, liste de silabe și de vorbe, mai multe tablouri de litere destinate să fie tăiate și lipite pe carton ca să formeze alfabete mobile.

Dar, din nenorocire, la 28 Octombrie 1801, se făcu o noă lovitură de Stat, dupe insuflarea lui Napoleon Bonaparte din Franța și partidul „unitarilor“ fu răsturnat de la guvern, venind la putere (dar numai pentru șase luni) partida care susținea înființarea dijmei și a censului. Pentru că veniră în Octomvrie, fură porecliți „Octomvriști.“ În tot timpul *Octomvriștilor* nu se făcu nimic pentru Pestalozzi cari-l priviau foarte rău, pentru că fusese protegiatul directoratului elvetic și vechiul redactor al jurnalului *Helvetisches Volksblatt*. Bonstetten, patrician din Berna, vizitând institutul în Noemvrie, acel an, scrie lui Frederic Brun, arătându-î admirația ce-i insufla Pestalozzi și rugându-l să nu ție seamă pe opinia lui asupra dijmei și censului; pentru

¹ Anweisung zum Buchstabieren und Lesenlehren.

că acest om și-a devotat viața de 40 de ani educațiunii copiilor săraci. Dar vocea lui nu fu ascultată, ba încă Pestalozzi fu foarte rău amenințat, invinovățându-l pe nedrept că el era cauza venirii Francezilor în țară și amenințându-l că-l vor omorî la întâia ocazie.

Către finele anului (1801), văduva lui Iacov părăsi Neuhof și însoțită de fie-sa Mariana, de 6 ani (moartă anul următor), veni la Burgdorf și luă în mâini direcția economică a institutului. Servitoarea Lisbet rămasă la Neuhof cu Gottlieb (fratele Marianei, numai de 4 ani), se mărită în Martie 1802 cu Matias Krüsi, frate al institutorului cu același nume. Pestalozzi încredință ambilor soți îngrijirea moșiei Neuhof, rămasă fără stăpân de la moartea lui Iacov.

Octombriștii gonțiți de la putere tot prin uneltirile lui Napoleon, *unitarii* luară guvernul țării (în Aprilie 1802). Această schimbare politică asigură din nou lui Pestalozzi sprijinul guvernului, în care-Liberei Cluj pentru anul curent subvenția de 1600 de franci și numi doi comisari cari, după însăși cererea lui Pestalozzi, să constate rezultatele învățămîntului. Acești comisari erau: decanul Ith, președintele consiliului de educațiune al cantonului Berna și farmacistul Bânteli. Pestalozzi le adresează un memoriu¹, care cuprinde o notiță scrisă de el asupra vieții lui însuși și informațiuni despre situația institutului în acel timp. Personalul didactic al institutului era atunci următorul: Krüsi, Buss, Weis, Neef, Blendermann (un tiner institutor din Brema, trimis la Burgdorf pentru un an), Barraud din cantonul Vaud și tinerul teolog german Reichard. Comisarii venise de mai multe ori la Burgdorf în Mai și Iunie, și Ith făcu un raport foarte întins (la 9 Iulie 1802) și foarte bun, cu desevirșire favorabil lui Pestalozzi. Acest ra-

¹ Publicat la an. 1828 de Niederer în *Pestalozzische Blätter* sub titlul *Pestalozzi's Selbstschilderung*.

port este unul din documentele cele mai interesante de consultat, dând amărute asupra tehnicei învățămîntului pestalozzian și considerațiunii foarte însemnate asupra importante reforme educative inaugurate la Burgdorf. Ministrul științelor, Füssli, îl comunică, la 19 August, consiliului executiv care decise tipărirea lui cu cheltuiala statului, dar nu putu pune în practică concluziile raportului din cauza izbucnirii războiului civil, căci Napoleon ca să slăbească și mai mult pe Elvețieni, își retrase armata care ocupa de patru ani Elveția, și lăsa partidele să se bată între dînesele, nepermițînd guvernului elvetic ca să-și recheme regimentele naționale luate în serviciul Franței. Guvernul *unitarilor* atacat cu înverșunare de opozanți, neavînd apărători, fu silit să se retragă de la Berna la Lausana, și numai dupe ce partidele au comis tot felul de cruzimă, interveni Napoleon și sili pe răsculați să depună armele, readuse guvernul la Berna și făcîndu-se mijlocitor între partide, convocă la Paris (15 Noemvrie 1802) o adunare de notabili, numită *consulta elvețiană*.

Pestalozzi se aruncă din nou în luptele politice și publică o broșură asupra direcției ce trebuia să se dea legislațiunii Elveției¹. El fu ales deputat în *Consulta* din partea cantonului Zurich, avînd de colegi pe Usteri și Laharp. El fu ales încă din partea districtelor Burgdorf și Kirchberg. El plecă la Paris, la 30 Octomvrie, lăsînd direcția institutului în mâinile lui Krüsi și Buss, unde veni și D-na Pestalozzi lângă noru-sa.

Din 63 de deputați, două treimi erau *unitari* ca și Pestalozzi. Bonaparte însă nu privia cu ochi buni acest partid care doria constituirea Elveției într'un singur stat; de acea *Consulta*, timp de trei luni, perdu timpul în discuții nefolositoare și tocmai la 29 Ianuarie 1803

¹ Ansichten über die Gegenstände auf welche die Gesetzgebung Helvetiens ihr Augenmerk vorzüglich richten hat; Berna, H. Gessner, 1802.

chemă pe deputați la Tuilerii, unde le expuse temeliile constituției ce vrea el să dea Elveției. Această constituție, cunoscută sub numele de *Actul de mediațiune*, comunicată adunării *Consulta*, la 19 Februarie 1803, nimicia regimul unitar desființând guvernul central și stabilind o confederație de 19 cantoane având fie-care canton constituția și guvernul său propriu. Astfel fu nimicit cu desăvârșire partidul politic din care făcea parte Pestalozzi.

Pestalozzi sperase că șederea lui la Paris îi va procura ocazia să facă cunoscută în Franța metoada sa, cu atât mai mult că, în Iulie 1802, Adrian Lezay-Marnesia (mai târziu fondator al scoalei normale din Strasbourg), venind în Elveția într'o misiune diplomatică, vizitase institutul de la Burgdorf și, foarte impresionat de cele văzute, scrisese lui Roederer, consilier de stat însărcinat cu direcția instrucțiunii publice. propunându-i să trimită institutorii francezi ca să învețe metoada lui Pestalozzi. Pe de altă parte, Stapfer (fost ministru în Elveția și acum reprezentantul țării la Paris) vorbise despre metoada pestalozziană lui Chaptal, ministrul de interne, prezentându-i și raportul făcut de Ith. Față de acestea, Pestalozzi îndată ce sosi la Paris se puse în relație cu câțiva oameni cari se interesa de chestiunile privitoare la educațiune, mai ales cu Lezay-Marnesia și Gregoire. După cererea lor, el le scrisese (în limba germană) principiile lui. Se povestește că Pestalozzi ceruse o audiență primului consul (Bonaparte) și că acesta refuză să-l primească, zicând că n'are timp de pierdut cu *a b c*. Să fie oare adevărat? Dar mai sunt și alte povestiri de felul acesta.

Într'o scrisoare a lui către amicii săi de la Burgdorf, Pestalozzi își arată deziluziile sale în privința Franței, apoi adaugă: «Femeile franceze sunt bune; copiii n'au defectele naționale: ai putea face din ei întâii oameni

ai Europei dacă ar fi crescuți de germani. Singurii bărbații nu prețuesc nimic: ei sunt numai niște mașini și toată personalitatea lor, întregul eū uman a dispărut în marea mașină la care sunt înjugați... Introducerea metoadei mele în Franța trebuiește amânată... Inșiși francezii cei mai buni au nevoie să pipăe cu degetul spre a se încredința că metoada mea nu este o înșelăciune, atât de mult escesele revoluțiunii le-a insuflat temeri contra orăruī drept și adevăr.» Astfel desgustat de oamenii politiceī și de ai scoaleī din Franța, Pestalozzi plecă de la Paris chiar înainte de terminarea *Consultei* și pe la începutul lui Februarie se întoarse la Burgdorf.

În patrie însă lucrurile îi fuseseră favorabile; căci în absența lui, consiliul executiv, la 6 Decembrie 1802, dedese cinci decrete relative la metoada lui. Primul ordona trimiterea raportului Ith la membrii consiliilor de educație și la inspectorii școlari, invitându-i totodată să recomande cu stăruință subscripția la cărțile elementare ale lui Pestalozzi. Al doilea acordă lui Pestalozzi un privilegiū pentru tipărirea celor trei cărți elementare ale lui: *Cartea mamelor*, *Alfabetul intuițiunii* și *Cartea de calcul*. Al treilea decret pune la dispoziția lui Pestalozzi, cu titlu de împrumut asupra produsului subscripției, suma de 8.000 de franci, plătabilă în cinci vârsări lunare, (dar el luă numai 4.000 din această sumă). Al patrulea prevede pentru Krūsi și Buss câte 400 de franci anual de fiecare, de la 1 Ianuarie 1803. În fine, al cincilea decret înființează 12 burse de câte 50 de franci pentru institutori (fie urbani sau rurali) cari vor urma un curs normal de 4 luni la institutul din Burgdorf.

Trei luni mai târziu însă (Martie 1803), consiliul executiv al republicei elvetice încetând, cu dînsul dispărea

și casa centrală a finanțelor. De abia cantoanele Berna, Lucerna și Zurich votară câte-va burse.

În 1803, apărură în fine cărțile elementare anunțate de atâta timp. Prima e intitulată: *Cartea mamelor sau direcțiunii pentru mamele cari voesc să-și învețe copiii a observa și a vorbi. Prima broșură.* În această broșură sunt 7 exerciții, având de obiect studiul amănunțit al corpului uman, din cari, primele 6 exerciții sunt făcute de Krüsi. Partea următoare n'a mai apărut. La 1821, această broșură apăru tradusă în franțuzește (la Paschoud, Paris și Geneva) sub titlul: *Manuel des mères*, de Pestalozzi, tradus din limba germană.

Până aci în numărul de față.

SCOALA ÎN BUNA RANDUEALĂ

Respectabile Domnule Bălleanu,

Patru ani sunt, de când servese cauza învățămîntului public la școala rurală din comuna Hârja, plasa Troțuș, județul Bacău. În care timp prin o muncă titanică, am putut face aci „Școală în bună rânduială“.

Spre a supune onorab. colegii mijloacele întrebuințate, cum și foloasele dobândite, și spre a aduce în public mulțumirile cuvenite tuturor persoanelor generoase și iubitoare de cultura plăpânderilor lor generațiuni; acelor persoane cari n'au cruțat ori ce sacrificii, contribuind în mod direct la realizarea adevăratului scop urmărit de ori ce școală rurală, cu adânc respect, vă rog, permiteți-mi a se însera în stimabila D-v. revistă „Lumină pentru toți“ următoarele rinduri.

Oamenii instruiți și cu dor de țară aū zis și aū sus-

ținut prin grai și scris că : Școala este limanul scăpării de sub jugul ignoranței ; ea este punctul de razim al orî-cărui popor, este fala viitorului, iar Domnia-Voastră prin revista, ce aveți onoare a redacta, ați intitulat-o cu numele de „*Arma viitorului*“ și nu știu dacă e ceva mai adevărat ca aceasta ; căci, ce ar decide oare viitorul când ne ar găsi nepreparați, incultți și fără nici o forță vitală, spre a ne putea susține în lupta pentru ecșistență.

Așa dar, alt mijloc de propășire nu avem de cât numai „școala“ ; însă școalele de până acum (vorbesc de cele rurale) s'aũ mărginit a da fiilor de țaran, trecuți prin filiera învățămîntului rural, o cultură superficială, cu caracter clasic, așa că în loc de a contribui la instrucțiunea și educațiunea poporului în sensul necesităților, deprinderilor, aspirațiunilor și aplicărilor lui firești, le-a deschis gustul spre funcționarism, urând cu modul acesta munca, portul și chiar obiceiurile părintești și îmbrățișând în schimb tot ce e strein. Astfel de ființe neputend ajunge scopul urmărit devin un fel de intriganți, instigatorî și ca atare nu se pot considera decât ca o plagă socială, ca un punct de infecțiune concetățenilor ce-i inconjoară ; căci cultura unilaterală ce o aũ nu i ajută de cât a săvârși una saũ alta din cualificațiunile de mai sus, în dauna intereselor generale.

Cam astfel de rezultate ne aũ dat în mare majoritate școalele de până acum.

Emancipându-mă de acest defect de pe băncile școalei cu menirea de dascăl, prima mea ocupațiune a fost de a afla : Care ar fi adevăratul scop al școalei rurale ? Intrebare, la care n'am putut găsi un răspuns mai potrivit ca acesta : „*A forma din elementul predominant al națiunii, din poporul de țară, un factor social lu-*

minat, cu aptitudini cultivate și al cărui ideal să fie: munca și economia, onestitatea și datoria“.

Spre a ajunge la aceste rezultate, luai de normă cuvintele marelui Cicerone care zicea că «Școala poporului să se organizeze pe principiul : copilul țăranului să învețe lucrând și să lucreze învățând». Și în adevăr, școala numai atunci va fi pentru ei adevărata instituție de a i forma intelectual și moralicește și de a le desvolta puterile trupești paralel cu cele sufletești.

În acest scop am introdus în programul materiilor de predat, pe lângă cele impuse de lege următoarele :

1). **Lucrul manual.** Acest fel de învățămînt are menirea : de a atrage pe copii la școală ; de a le desvolta gustul la învățătură și muncă, singurul izvor de bogăție al unei națiuni ; de a face predarea celorlalte obiecte plăcute ; de a contra-balanța defectele dominante, favorizând principiul, minte sănătoasă în corp sănătos : de a face din copii de azi, gospodarii de mâine pricepuți și dibaci în toate lucrurile gospodăriei de țară ; de a îmbunătăți starea materială a poporului, ocupându-l în tot momentul și sustrăgându-l, cu deosebire în timpul ernei, de la cârciumă, punctul de plecare al tuturor viciurilor și demoralisării, și de a forma un factor puternic de educațiune generală, dând școlaei o înfățișare mai completă și mai armonică, pregătind școlarii, amusându-i și interesându-i tot odată, pentru viața practică.

2) **Musica.** Unul din primele elemente ale dezvoltării culturii genului omenesc, are menirea de a desvolta simțul patriotic și gustul estetic, de a infiltra copiilor de mici simțimîntul religios și moral și de a atrage populațiunea la biserică, de care se depărtase și mai nu o frecuenta.

3) **Exercițiul militar și Jocurile naționale.** Ei bine și acestea aduc imense servicii populațiunii, făcên-

du-î mai vioi, mai forți, mai activi, mai ageri și mai apți de a primi orî ce cultură.

În diferite ocațiuni, la petreceri nu se mai vîd jocuri Românești, aû doară noi nu avem de acestea destule? Care alt popor a avut mai multe și mai frumoase jocuri ca strămoșii noștri? Cât ar prețui polca, valsul și galopul puse în comparație cu hora; bătuta și Romanul, dacă avem lucrul nostru mult mai frumos și cu trecut istoric, de ce să îmbrăcișăm lucru străin? Odată introduse acestea din școală, vom deprinde pe copii de mici a îmbrăcișa tot ce este al țării și a simți ură și dispreț pentru tot ce e copietură și imitațiune streină.

În resumat; din o școală comunală, numai cu o singură clasă, lipsită de mobilier, aparate didactice, de tot strictul necesar și frecventată de 10—15 copii; în scurtul interval de patru ani, prin aplicarea cu energie a învățămîntului, a lucrului manual, a muziceî, a exercițiului militar și jocurilor naționale, prin frecventarea regulată a bisericeî, executarea în cor a sf. leturghii și a excursiunilor școlare și prin povețele date la diferite ocațiuni; s'a putut ajunge momentul a avea aci în creeriî munților, la frontiera țării, chiar lângă trecătoarea Oituzului „Școală în bună rîndueală“, frecventată regulat pe fie care an de 60—70 elevi împărțiți în cinci clase, iubită de locuitoriî satului și admirată de populațiunea comunelor limitrofe.

Nu voi trece cu vederea în a spune că, afară de acestea, la finele fiecărui an școlar, odată cu împărțirea premiilor, s'a obicinuit a se ține câte o serbare școlară, la care se invitaû flăcăii și fetele din comună cum și părinții copiilor spre a le vedea producțiunile din cursul anului.

Eată pe scurt programul unei astfel de serbări:

1) Ornamentarea salonului școlaeî pe din afară cât

și pe dinăuntru cu brazi, ramuri de ștejar, coroane de flori și frunze, drapele etc.

2) Expoziția școlară constă din: tablouri, hărți desemnate de copii, caligrafii, panerașe confecționate din nuelușe și pălării de paie etc.

3) Ziua ficsată pentru asemenea serbare s'a căutat în tot d'auna să fie sărbătoare în scop de a fi publicul liber de ocupațiunii spre a asista la solemnitatea școlară.

4) Inceputul se făcea la biserica din localitate prin executarea sf. leturghii în cor și a altor imnuri religioase și triumfale. (E de notat că la asemenea ocaziuni mulțime nenumărată de public chiar și din comunele limitrofe se adunau). După terminarea serviciului divin se conduceau elevii cu muzica la școală.

La ora 11 se începea adevărata solemnitate care se compunea din: a) Exerciții cu armele de lemn. b) Recitări și declamațiuni de poezii. c) Căntece naționale. d) Cuvintul obicinuit la astfel de solemnități. e) Impărțirea premiilor. f) Cuvintul de închidere. g) Jocuri naționale cu elevii și h) Idem flăcării și fetele din sat, cari jocuri de obicei se întindeau până seara.

Astfel de serbări bine organizate și conduse într'un mod chibzuit, influențează foarte mult asupra poporului, spre a îmbrăcișa și a iubi școala.

Fiind-că nu aveam fonduri și cu ocaziunea unor astfel de serbări se reclamă oare care cheltueli materiale, am fost nevoit a apela la bunătatea persoanelor generoase, cari nu m'aũ lipsit un moment de sprijinul Domniei lor, contribuind cu sumele notate în dreptul fie căruia:

Nicolae Matei 20 lei, Ioan Chiriac 16 l., Ghiță Ioan 15 l., Vasile Tătaru 14 l., Costache Mărzac 10 l., I. Burbesc 10 l., Gh. R. Popa 8 l., Vasile Vlădicean 6 l., Pr. N. Ponta 5 l., Gh. R. Ciuntă 5 l., C. Damian 3 l.,

T. Pricopie 3 l., Gh. Ghiaboc 3 l., Gh. Oncea 3 l., A. Magda 2 l., M. Teodoresc 2 l., A. Eghet 2 l., I. Apostol 2 l., Marin 2., I. Ch. Oncea 2 l., T. Pal 1 l., T. M. Ivan 1 l., Gh. Ionescu 1 l., Gh. Diaconescu 1 l., Gh. Comăneci 1 l., Gh. Popovici 1 l., I. Câmpeanu 95 bani, Gh. Bucur 50 bani.

Pentru care în numele școlăii le eșprim viile mele mulțumiri, dorind ca ecsemplul dat de D-lor să prinză rădăcinii adânci în inima fragedelor generațiunii și să fie tot odată imitat și de alte persoane cu caractere nobile.

Aceștea avusei în scurt de zis despre numita școală, Onorabile Domnule Director: Inchei dar, rugându-vă a primi adâncile și respectuoasele mele eșpresioni de stimă și recunoștință.

NICOLAE MATEI

Invățătorul școlăii din Com.
Hârja, Jud. Bacău.

1891 Iulie 12

BCU Cluj / ~~Cluj~~ Library Cluj

LECTII¹ FACUTE ÎN ȘCOALE RURALE

Modul de procedare, pentru a face copiilor cunoscut fracțiunile zecimale

După ce se face un resumat asupra celor învățate, după ce li se atrage atențiunea că până acum au lucrat cu numeri ale căror unități erau întregi, va încheia că e tot așa de ușor a cunoaște, a scrie și a calcula și cu bucăți sau părți din întregi, dacă vor fi atenți.

PROCEDAREA

Se arată un măr în natură (pe cât se va putea de mare). Ce este acesta, V ? (acesta e un măr). Câte mere am în

¹ Dintre bunele lecții trimise de învățătorii, dăm de astă-dată cele de față. *Redacția*

mână, B ? (unu). Priviți-I, e luată vre-o parte din el ? Să spună S. R. V. cor. Adevărat că nu e luată nici o parte. Cum am numit noi unitățile sau lucrurile din cari nu e luată nici o parte, S ? O. D. cor. Întreg e dar și acest măr. Arată și pe tablă. Câte mere am, M ? Ce arată acel semn, P ? (arată că în mână ai un măr). Și O. P. Ce mai arată, T ? (arată că e și întreg). Să mai spună N. R. cor. Se taie cu un cuțitaș mărul în zece părți deopotrivă. Ia numără B., în câte părți am împărțit mărul ? (în zece). și F. (una... cinci... zece), cor. Se ia una în mână. Să spună N., dacă aici mai am un măr ? (nu). Dar ce am ? (una din cele zece în care a fost împărțit mărul); și R. să spună, cor. Câte părți de acestea sunt în măr, M ? (zece) și V. (zece). Numerați încă o dată. Așa dar fie-care parte de acestea (arată) a câtea parte ar fi din mărul întreg ? (a zecea). Ai spus A. că în mână n'am un măr întreg ? (da) arată și pe tablă (O). Ce arată acel zero de pe tablă, M. ? (arată că în mână nu mai aveți un întreg). Dar, cât am S., M., P., ? (Una din acele zece părți în care a fost mărul împărțit), cor. Una din acele zece părți sau șase... nouă, etc., se mai zice și zecimii. Să arate V. trei zecimii. (trei felii). O. opt (opt felii). Cum am putut scrie un măr opt, una sută ș. a., putem scrie și una, șapte, nouă zecimii. *Observați* : Ați spus că n'am aici un măr (da). Iată și pe tablă nici un măr (O) sau zero măr. Dar, aici cât am, V ? (o zecime sau una din cele zece bucăți egale). Da. Una din cele zece, sau o zecime, se scrie la dreapta lui zero, după ce mai întâiu s'a pus o virgulă (0,1). Știți ce arată acea virgulă ? Să vă spun eu. Fiți atenți. Ați zis că una din acestea (arată o felie), nu e un măr (da), am scris și pe tablă nici un măr ; sau nici un întreg. Iar aceasta e o zecime sau a zecea parte (da); prin urmare nu e un număr întreg (da), Pentru aceasta am pus după zero virgulă, ca să se despartă părțile sau zecimile de întregi.

Țineți minte. Că la stânga de virgulă e locul întregilor ; iar la dreapta ei e al părților din întreg. Să spună P., ce

se va scrie la stânga virgulei ? (la stânga virgulei se vor scrie întregii, sau e locul întregilor). Și R. S. T., cor. Văd că ați observat. Dar la dreapta, N., B., S. ? (la dreapta se vor scrie părțile din întreg). cor. Să spună dar A., pentru ce am pus virgula între zero și Unu ?), pentru ca să despartă întregii de părțile din întregi sau de zecimi) și F., R., P., cor. Cum se scrie una din zece sau o zecime, tot așa se scrie și patru... cinci... nouă din cele zece sau zecimi. Arată pe tablă, R ? câte zecimi am aici (arată 5 felii) din cele zece ? (0,5) ; P. (0,8) ; N. (0,6) : O. (0,9). Să citească V., cât e scris ? (nici un întreg și cinci zecimi). D. (nici un întreg și opt zecimi) ; S. (nici un întreg și șase zecimi). M. (zero întregi și nouă zecimi). Bine. Iată ce ușor e pentru cei ce observă. Atâta pentru azi.

Pausă. — Exerciții corporale.

LECȚIA II,

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Asupra fracțiilor zecimale

Resumatul lecției trecute. — Până aci văd că m'ați înțeles ; vom merge mai departe. Cum am putut împărți mărul în zece părți egale (deopotrivă) ; numite zecimi, îl putem împărți și în una sută părți. Împărțim dar fie-care din aceste zecimi din măr (arată) câte-o felie în câte zece părți (pe cât se va putea de egale).

Priviți... Ia, spune, N., în câte părți am împărțit această zecime ? (în zece părți deopotrivă) dar pe aceasta P. (tot în zece) ; pe aceasta... pe aceasta... Vedeți dar, că fie-care parte am împărțit-o în alte zece (da). Dacă în fie-care zecime sunt zece, în mărul întreg, câte sunt ? (pe gânduri). Gândiți-vă puțin (în mărul întreg sunt una sută de aceste bucăți sau părți). Da, sunt o sută. Dar, în două zecimi, câte vor fi, R ? (două-zeci) ; în opt S ? (opt-zeci). T. ? în câte zece, câte vor fi ? (una sută). Numără, V. (două-zeci) ; O. (șase-zeci) ; M. (nouă-zeci) ; T. (una sută). Dacă am aici una sută bucăți sau

părți de acestea, fie-care bucățică a câta parte va fi din măr, E ? (a suta parte). Da. Să spună și V. R. S., cor. (fie-care din ele este a suta parte din măr). Dar din o zecime, a câta parte va fi fie-care din acestea, R ? (arată) a zecea. Când am împărțit mărul în zece, fie-care parte am spus că se numește... S. ? (zecime). Da. Acum vedeți că fie-care zecime e împărțită în alte zece părți mai mici și am căpătat una sută părți din întreaga unitate (măru). Așa dar, țineți minte, că fie-care parte de acestea (arată), fiind-că e a suta parte din întreg și a zecea parte din o zecime se zice *sutime*. Să spună N., ce se cheamă *sutime* ? (Sutimea e a suta parte din o unitate) și V. R., cor.

Câte *sutimi* am aici, V ? (trei) ; dar aici, N ? (șapte) ; dar aici, M ? (două-spre-zece). Bine. Câte *sutimi* sunt în zecime, N. ? (zece) ; în șapte zecimi, R. ? (șapte-zeci). Dar în mărul întreg, A ? (una sută), cor.

Și *sutimile* se pot scrie cum am scris și zecimile. Câte părți am aici din una sută sau câte *sutimi*, R ? (una). Ia să spună V., am aici un întreg ? (nu). Iată nici un întreg (0). Am o zecime M. ? (nu). Unde scriu sau unde e locul zecimilor, N. ? (la dreapta lui zero care s'a pus în locul întregilor). Da, la dreapta. Dar, mai înainte de a arăta pe tablă că n'am nici o zecime, ce trebuie să fac, A ? (să puneți virgula). Pentru ce, R. ? Pentru ca să se despartă întregii de părțile din întreg). Și cum se numesc M., cele întâiu părți în care am împărțit mărul întâiu ? (zecimi). Ai spus V., că n'am aici o zecime ? (da) arată și pe tablă (0,0) ; dar, ce am O ? (una din o sută sau o *sutime*). Una *sutime* se scrie la dreapta zecimilor așa (0,01). Cum se scrie una din o sută, sau *sutime*, tot așa se scrie și șapte, nouă, cinci-zeci, șase-zeci părți din o sută sau *sutimi*.

Ia să scrie M. cinci *sutimi* ? (0,05) ; P. nouă *sutimi* ? (0,09) A. două-zeci și cinci *sutimi* (0,25). Scrie E., câte *sutimi* am aici ? (arată) 0,07 ; F., câte sunt aici (0,15). Vedeți ce ușor e a scrie și *sutimile*. Pausă. Exercițiul corporale.

LECTIA III

Rezumatul lecțiunii precedente. — Ați văzut cei care ați fost atenți, cât e de ușor a cunoaște și a scrie zecimile și sutimile în cari a fost împărțit mărul (arată). Acum să trecem mai departe. Aceste bucăți numite sutimi (fiind a suta parte din întreg), pentru că el (mărul) a fost împărțit în o sută, ș'ar mai putea împărți încă fie-care în alte zece părți; dar fiind prea mici nu le mai împărțim. Și în locul mărului, iată un alt întreg (arată): Nu știu dacă-l mai cunoașteți, de când vi l-am arătat. (Un copil răspunde îl cunosc, se cheamă *metru*... are și tată-meu unul). Metru dar e și acesta copil. Vedeți-l, (se dă din mână în mână, îl privesc toți). Oare, V., acesta să fie întreg? (pe gânduri). R. să spună? (da e și acesta un întreg). Pentru ce N.? (pentru că nu e luată nici o parte din el. Da. Ia priviți, în câte părți e împărțit de-o-cam-dată și acest întreg. (Pe întrecute, în zece). Numără F. P. (una... opt... zece) și R. y. cor. j.

Așa dar, câte zecimi sunt, R.? (zece zecimi). Câte zecimi am până aici, R.? (cinci); dar până aici, A.? (opt). Ia priviți, prin ce este despărțită fie-care zecime? Să spună R. (Prin câte un cuișor de fier). Da. Vedeți că pe fie-care zecime sunt mai multe despărțiri egale, dar unele cu linoare mai mari și altele cu mai mici (da). Numără R. câte despărțiri mari sunt în o zecime? (una... zece), dar în a doua zecime, N.? (zece), în a treia? (trei) în a zecea? (zece). Cum am numit noi a zecea parte din măr sau și din acest întreg numit metru, S.? (zecime). Câte zecimi sunt în metrul întreg, A.? (zece); dar în fie-care zecime câte despărțiri de acestea sunt, V.? (zece). Cum am numit noi, T., a zecea parte din o zecime? (sutime). Pentru ce, N.? pentru că de acestea (arată) în o zecime sunt zece. Și mai pentru-ce, A.? (pentru că în metrul întreg sunt o sută de părți. Și cum se numesc? (sutimi). Așa dar, în câte sutimi s'a împărțit acest metru? în o sută). Și, fiind-că e împărțit în o sută, cum se numește

fie-care parte, R. ? (sutime), O., P., cor. Arată două sutimi, V. până unde e (până aici), șapte sutimi N. ? (până aici).

Să scrie A. ? cât am aici (0,06). Pentru ce ai pus zero întâiu, A. ? (pentru că n'am un metru întreg); dar pe cel-l'alt zero pentru ce l-a pus, M. (pentru că n'are ? nici o zecime). Dar virgula, P. ? pentru ce s'a pus ? (pentru ca să se despartă zecimile și sutimile de întregi cari vin la stânga). Și câți întregi ai, M. ? pe tablă scriși nici un întreg, nici o zecime și șase sutimi). Bine. Câte zecimi V., sunt în acest metru ? (zece). V. M. cor. Dar sutimi, câte au să fie ? R., S., O. (o sută), cor. Scrie P. cât am până aici ? (0,12). A scris bine Opreo ? (da). Costea să scrie, cât am până aici ? (0,75). Așa e, B ? (Da). Văd că ați fost atenți.

Pausă. — Exerciții corporale. — Până aici. În lecțiunea viitoare vom merge mai departe.

LECTIA IV

Resumatul lecțiunii precedente. — Cum acest întreg, numit metru (arată) este împărțit în zece părți egale numite zecimi, și cum fie-care zecime e împărțită în alte zece părți mai mici numite sutimi, tot ast-fel și fie-care sutime e împărțită în alte zece părți mult mai mici. Priviți (arată). Numără V. (zece), O. ? (zece). cor. Așa dar, B. câte părți de acestea au să fie în o zecime ? (una sută); dar în o sută, T. ? (zece); dar în metru întreg, L. ? (pe $\frac{1}{2}$ gânduri). Gândiți-vă puțin și veți ști. Dacă în o sutime sunt zece, în zece sutimi câte au să fie?... Cât face, copii, de zece ori câte o sută ? (o mie). Să spună B., (de zece ori câte o sutime face o mie). Vedeți dar, că aceasta (arată) are să fie a... (mia parte) din ce, A. ? (din metrul întreg). Miimi dar sunt și aceste zece mici părți. Arată, M., până unde am trei miimi ? (până aici). Arată șapte miimi, S. ? (până aici). O., până unde am cinci miimi ? (până aici). Vedeți cât de mică e a mia parte din acest întreg. Să vedem și cum se scriu miimile sau a mia parte din acest întreg. Cât am până aici ?

(trei miimi sau din o mie). Am un metru întreg, R. ? (Nu). Iată (0) nici un metru. Am o zecime din metru, A. ? (Nu) Iată și pe tablă și nici o zecime (00). Am scris bine, V. ? (Nu). Pentru ce, B. ? (pentru că nu s'a pus virgulă după zero întregi. Da. Iat'o (0,0). Am o sutime, R. ? (Nu) și nici o sutime (0 00). Dar, cât am P. ? (Una din o mie părți sau o miime). Miimile se scriu la dreapta sutimilor. Iată dar una din o mie sau una miime (0,001). Cum am scris una din mie, putem scrie ori câte părți vom voi. Câte miimi am până aici, A. ? (șapte). Arată și pe tablă (0,007). Dar până aici, N. ? (două-spre-zece miimi). Arată și pe tablă N. (pe gânduri). Câte sutimi sunt în două-spre-zece miimi, R. ? (Una și două miimi). Așa ai și să scrii. Arată pe tablă S. (0,012) Iată ce ușor se scriu și părțile din o mie, sau miimile. Să scrie M. două-zeci și patru miimi (0.024). V. cinci sute două-spre-zece miimi (0,512). O. să scrie trei miimi (0.003). S... T... M... Văd că m'ați înțeles.

Cum mărul l-am putut împărți în zece părți numite zecimi, apoi fie-care zecime în alte zeci numite sutimi și cum aces întreg (arată metrul) e împărțit în zece, apoi în una sută și în alte o mie părți numite miimi, tot așa și fie-care miime se mai împarte în alte zeci numite zecimi de miimi ; fie-care zecime de miime în alte zece părți mai mici numite sutimi de miimi, sutimea de miimi în alte zece părți egale, numite milionimi ș. a. Dar noi nu mai cercăm a împărți fie-care miime; fiind prea mici cum le vedeți (arată).

Vom scrie numai: zecimile de miimi se scriu la dreapta miimilor, apoi sutimile de miimi, milionimile de miimi, ș. a. Una zecime de miimi se va scrie așa: nici un întreg, punem virgula ca să despărțim părțile de întregi, nici o zecime, nici o sutime, nici o miime și una zecime din o miime (0,0001). Cât am scris, N ? (una zecime de miimi). Ia să scrie V. opt zecimi de miimi (0,0008). P., R., S., V. Vedeți ce ușor e a scrie zecimile de miimi. Așa se scriu și sutimile de miimi și milionimile. Iată cum voi scrie trei sutimi de miimi

(0,00003). Scrie M., opt sutimi de miimi (0,00008) R. S. T. P. Tot așa e de ușor a scrie și a suta parte din miime sau a milion parte din un întreg. D. ex. șapte milionimi se vor scrie (0,000007). Vedeți că milionimile sunt în rândul său ordinul al șaselea de la virgulă spre dreapta. Scrie M., patru milionimi (0,000004). Tu Alex. un-spre-zece milionimi ? (0,000011); S. patru sute șapte-zeci și nouă milionimi ? (0,000479). R. se scrie opt-sute nouă-zeci și șapte milionimi ? (0,000897). Văd că ați observat ceea-ce v'am arătat. Cum s'a putut scrie orî-ce număr de întregi, asemenea se poate scrie orî și ce număr ce arată bucăți, frângerî sau părți din orî și ce întreg. Să văd, dacă n'ați uitat. Câte zecimi sunt în un întreg ce a fost împărțit în zece sau în unitate, sau de câte orî sunt mai mici părțile R ? (Zecimile sunt de zece orî mai mici de cât unitatea sau a zecea parte din ea). Câte sutimi sunt în o zecime, V. ? (Zece). Dar în o unitate, R. ? (una sută). Câte miimi sunt în o sutime, V. ? (Zece miimi) ; dar în o unitate (una mie). Dar în o miime, câte zecimi de miimi vor fi, A ? (Zece zecimi de miimi). În o zecime de miime, câte sutimi de miimi vor fi N. ? (tot zece sutimi de miimi). Și în o sutime de miime câte milionimi vor fi, B. ? (tot zece milionimi). Ați văzut că întregii (mărul și metrul) au fost împărțiți în zece părți egale (tot una de marî) numite zecimi ; fie-care zecime în alte zece părți mai mici numite sutimi ș. a. Fiind-că împărțirea s'a făcut din zece în zece ; de aceea frângerile, părțile sau bucățile în cari a fost împărțit întregul său unitatea se numesc frângerî sau *fracțiuni zecimale*. Iată de ce se zice fracțiunî zecimale. Așa dar, nu uitați că fracțiunea sau frângerea zecimală se numește una sau mai multe părți egale, luate din o unitate împărțită în zece, sau o sută, o mie, zece mi, ș. a. părți egale.

Să spună R., ce numim fracțiune zecimală ? (Fracțiune zecimală se numește una, sau mai multe părți luate din o unitate ce era împărțită în zece, sau o sută, o mie ș. a. părți deopotrivă de mare sau egale). Să spună și R., S., T.,

O., V., M., cor. Dar dacă un întreg ar fi împărțit în unsprezece părți tot egale, atunci frângerea sa și fracțiunea s'ar mai numi zecimală ? (nu). Pentru ce, S. ? (că n'a fost împărțită în zece). Da.

Să știți dar că nu mai avea fracțiune se va numi zecimală când întregul său unitatea va fi împărțită din zece în zece.

Pausă. — Exerciții militare.

LECȚIA V

Resumarea lecțiunii precedente.—Apoi și a celorlalte lecții asupra fracțiunilor zecimale până când majoritatea (dacă nu se va putea unanimitatea) școlarilor se va familiariza pe deplin cu noțiunile fracțiunilor și cu termenii ce li s'au spus.

După cum cifrele ce arată întregi, pentru înlesnirea cititului, se împart în despărțiri de câte trei numite clase; tot ast-fel și cifrele zecimale se despărțesc și ele în despărțiri de câte trei cifre numite clase zecimale. Iar virgula ce desparte întregii de fracțiuni se numește virgulă zecimală.

Să scrie R., patru sute trei-zece și două milioane (0,000432). Cele trei d'întăiu cifre de la dreapta virgulei (zecimile, sutimile și miimile) formează o clasă numită clasa I-a sau clasa miimilor. Zecimile de miim, sutimile de miim și milionimile formează clasa II-a sau a milionimilor. Apoi zecimile de milionim, sutimile de milionim și miliardimile formează clasa III-a, sau a miliardimilor ș. a.

Să spună R. sutimile din ce clasă zecimală fac parte ? (din I-a). Dar miimile, A ? (tot din a I-a). Zecimile de miim din ce clasă, Z. ? (din a II-a). Milionimile T. ? (din a II-a). Sutimile de milionim, P. ? (din a III-a). Zecimile de miim... cor. Vedeți cât de ușor e a cunoaște, a scrie, și a citi fracțiunile zecimale pentru acei ce au fost atenți. Ne vom opri aici până ce vom vedea că toți veți ști bine a scrie și a citi orî și ce fracție zecimală; apoi vă voi arăta că și cu

părți din întreg adică cu fracțiuni numite zecimale se pot face cele patru operațiuni (lucrări), adăuțiunea, subtracțiunea, multiplicațiunea și divisiunea, după ce mai întâi vom cunoaște valoarea orî prețul său mărimea fie-căreia ; cum se mărește și se micșorează... ș. a.

Pausă. — Exerciții corporale.

P. S. Când va lipsi mărul său metrul, vom putea lua o gutue, o cartofă, o nuclușă, ș. a. Numai abstract să nu fie.

N. BRADEA.

1891 Maiu, Cărâpcești, jud. Tutova.

Conferința Învățătorilor din plasa Branîștea Jud. Iași.

În ziua de 9 Iunie 1891 s'a ținut conferința pe plasă la școala din cot. Mânzatești com. Roșia sub președința D-lui *I. Petrov* președinte asistat de D-l Gr. Bantaș secretar.

Învățătorii prezenți: P. Hușanu, I. T. Popovici, M. Stoica, Gh. T. Popovici, C. Măcsim, D. Negrescu, Al. Bantaș și Al. Vasiliu.

După deschiderea ședinței, s'a procedat la modificarea art. 3 din regulament, privitor la obligativitatea frecuentărei conferințelor pe plasă a D-lor Învățătorii.

La ordinea zilei fiind memoriul cerut prin decisiunea de la 12 Mai. D-nii membri aleși au fost invitați a-și depune lucrarea, dar din cauză că D-nul D. Rota unul din membrii comisiunii, fiind bolnav n'a putut lua parte la conferință, lucrarea nefiind complectă, s'a amânat pentru conferința viitoare, când D-nii membri vor fi datori a o presenta.

În urmă s'a discutat mai multe puncte privitoare la

starea morală și materială a școlii și a învățătorului.

Orele fiind 4 p. m. s'a ridicat ședința anunțându-se cea viitoare pentru 7 Iulie 1891 în localul școlii de băieți din com. Sculeni.

La ordinea zilei va fi discuțiune asupra diferitelor metode și cărți de scriere și citire.

BURSE VACANTE

I

La scoala de Institutori din București sunt 23 locuri de bursieri pentru ocuparea cărora se va ține concurs de la 1—8 Septembrie 1891, la București (în localul școlii respective, strada Stirbei vodă) și de la 10—16 la Iași (în localul liceului național) în fața aceleiași comisii.

Candidații se vor înscrie la minister prin petiție până la 25 August, iar actele le vor înfățișa comisii în ziua concursului. Condițiile candidaților sunt :

1. Să fie români sau recunoscuți.

2. Să probeze că a absolvit 4 clase de liceu ori gimnaziu fie clasic sau real.

3. Să aibe etatea de 15 ani cel puțin și de 18 ani cel mult, la 1 Septembrie 1891.

4. Să fie sănătoși și fără defecte corporale.

Concursul va consta în două probe :

a) Inscrisă : din matematică, științele fisico-naturale, limba română, istoria românilor și l. francesă.

b) Orală : din aceleași obiecte, împreună și cu o probă de canto.

Concurenții triumfători vor aduce câte 2 rânduri de haine (unul de vară și altul de iarnă); o pereche încălțăminte solidă și o pereche de pantofi cu talpă de păsă; o cuvertură de întins pe pat; 6 cămeși de ziuă și 3 de noapte; 6 perechi pantaloni de pânză; 3 cearșafuri; 12 perechi ne ciorapi; 12 batiste; o perină de lână; o perie de dinți; 2 mănuși de pânză pentru fricțiuni cu apă rece; 3 prosoape: toate cărțile ce le-a avut în școală unde a absolvit cursul; o cutie cu compasuri și o planșetă; o vioară.

Obligație înscris din partea părinților că vor procura fiului cărțile și materialul de scris și de desemn, în cas când nu s'ar ajunge fondul bugetar pentru această trebuință.

Un certificat de moralitate în care să fie trecute cu mâna directorului scoalei absolvite toate observațiile făcute de către D-ii profesori respectivi, relativ la temperamentul, energia, apucăturile bune sau rele, precum și alte observații care constituiesc caracterul.

II

La 2—15 Septembrie 1891, se va ține concurs pentru ocuparea bursei vacante în internatele liceelor, seminarilor și scoalelor centrale de fete.

Locurile vacante sunt : la Sf. Sava 8 burse ; la M. Basarab 7 ; la liceul din Iași 10 ; la liceul din Craiova (Carol I) 3 ; la seminarul central din București 20 ; la seminarul Aeniamin din Iași 7 ; la seminarul din Roman 9 ; la cel din Galați 25 ; la cel din Huși 13 ; la cel din Buzău 20 ; la cel din Curtea de Argeș 7 ; la seminarul din R-Vâlcea 17 ; la scoala centrală de fete din București 36 ; la cea din Iași 12 și la școala centrală din Craiova 16 burse.

Dispozițiile privitoare la aceste concursuri sunt următoarele :

a) *Pentru internatele liceale.*

1. Concurenții să fie români.

2. Materiile concursului sunt obiectele de studiu ale claselor inferioare clasei în care candidatul vrea să fie admis.

3. Concurenții se vor înscrie de mai înainte în registrul depus al cancelariei liceului și părinții sau corespondenții lor vor depune actul de naștere al candidatului, actul de vaccinare sau dovadă că a zăcut de vârstă, actul de învățăturile făcute și un act de paupertatea părinților. Acest act va fi însoțit de un certificat din partea casieriei generale de județ, prin care să se constate ce dări anume plătesc în cuprinsul județului în care și-au domiciliul părinții aspiranților, ori de serviciile lor publice.

4. Condiția de etate : pentru cl. I să aibe între 10—12 ani, pentru cl. II între 11—13 ani, pentru cl. III între 11 și 14 ani, și așa mai departe.

b) *Pentru internatele seminariale :*

1. Alienatele 1 și 3, relative la licee, sunt aplicabile și aci.

2. Etatea aspiranților să fie între 14—17.

3. Candidații vor justifica prin certificate și examen de cunoștințele prescrise prin art 32 din lege.

4. Se preferă fii de preoți și de alți servitori ai bisericilor, și dupe aceștia fiii de cultivatori săteni.

5. Fiii de orașeni sau târgoveți se vor primi numai întru cât va fi trebuință de preoți la bisericile de prin orașele din acea eparhie, sau numai în lipsă de fii de săteni.

6. Ca solvenți se primesc numai tineri cari vor reuși la concursul de burse.

c) *Fenru scoalele centrale de fete:*

1. Aceleași formalități de admitere ca și la licee.
2. Nu se admite la concurs copile mai mari de 13 ani.

UN NOU ABECEDAR

A apărut acum un nou abecedar numit *Abecedarul Românilor* sau *mecanismul citirii românești* de Eniu D. Bălteanu, vechiul revizor al scoalelor din București și județul Ilfov, în editura librăriei scoalelor, C. Sfetea, București, costând numai 15 bani¹. Autorul a făcut acest abecedar numai spre a răspunde cererii făcute de persoane cari doresc să dea asemenea carte în mâna fie-cărui copilăș cât de sărac. În vederea acestui scop, s'a căutat ca cartea să fie cât se poate de mică, dar fără să-i lipsească nimic din cea ce se cere spre a face pe un copil să învețe pe deplin mecanismul citirii; de aceea s'au întrebuițat numai literile tipărite nu și cele manuscrise, rămâind ca acestea să se învețe din caetele de model sau din caligrafie.

MUȚUMIRE ÎN NUMELE SCOALEI

Persoanele cari au bine-voit a da cărți și alte obiecte Căntunului Dobreni, comuna Dobreni-Câmpurei, plasa Sabarul, județul Ilfov, cu ocasiunea distribuirei premiilor.

D-1 M. Matei, arendaș, a dat cărți în valoare de 24 lei.

D-1 N. Popescu, comerciant, a dat obiecte de școală în valoare de două lei.

D-1 M. Manolescu a dat cărți etc. în valoare de 4 lei.

¹ Cine cumpără mai multe exemplare le pot avea cu 10 bani.